

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
Hortikultur

Värdering, analys och förslag till berikning av det vedartade växtmaterialet på Lunds Kommuns Fastighets AB bostadsgårdar.

Measurement, analysis and suggestions for the enrichment of the
woody plant material in Lunds Kommuns Fastighets AB
courtyards.

Patrick Bellan

Värdering, analys och förslag till berikning av det vedartade växtmaterialet på Lunds Kommuns Fastighets AB bostadsgårdar.

Measurement, analysis and suggestions for the enrichment of the woody plant material in Lunds Kommuns Fastighets AB courtyards.

Patrick Bellan

Handledare: Tim Delshammar, område Landskapsutveckling, SLU Alnarp

Examinator: Mark Huisman, område Landskapsutveckling, SLU Alnarp

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Serienamn: Självständigt arbete vid LTJ- fakulteten, SLU

Kurstitel: Examensarbete för trädgårdsingenjörer

Kurskod: EX0365

Program/utbildning: Trädgårdsingenjör, Odling

Utgivningsort: Alnarp

Område: Landskapsutveckling

Utgivningsår: 2011

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: inventering, växtinventering, vedartat, växtmaterial, förslag till nyplantering, bostadsgård, Lunds Kommuns Fastighets AB, LKF

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
Hortikultur

Sammanfattning

Detta arbete bygger på ett inventeringsarbete på LKF:s (Lund Kommunala Fastighets AB) bostadsgårdar. Arbetet syftar till att utvärdera och analysera det vedartade växtmaterialet som tidigare inventerats. Santamour (1990) har beskrivit en metod kallad "10-20-30 formel" som används för att utvärdera hur hållbart ett växtsystem är i den urbana miljön. Systemet studerar växtpatologiska och andra biologiska faktorerers påverkan på växtsystemets stabilitet. Enligt 10-20-30 formeln bör inte de använda växterna i en anläggning överstiga mer än 30 % ur en familj, 20 % ur ett släkte eller 10 % av en art.

Analysen visar att det vedartade växtmaterialet på gårdarna ej överstiger nämnda procent. Dock finns växter som ligger på gränsen. Då nyplanteringen på LKF till stor del sker genom användande av redan beprövat växtmaterial syftar studien till att undersöka om det på gårdarna redan "befintliga" sortimentet räcker för att behålla och utveckla den artdiversitet som förespråkas i 10-20-30 formeln. Genom att klassificera växtmaterialet efter livsform och därefter efter kvaliteter som prydnadsvärde och användningsområde, ges en bild av vilket växtmaterial som huvudsakligen används. Dessutom beskrivs vilka växter som bidrar med samma attribut och därför eventuellt kan fungera som ersättare. Resultatet är ett förslag till strategi vid nyplantering av redan beprövat vedartat växtmaterial.

Abstract

This study is an extension of a previous inventory of LKF's (Lund Municipal Property AB) courtyards. This study aims to evaluate and analyze the spread of the woody plant material previously inventoried. Santamour (1990) have described a method called the "10-20-30 formula" which is used to evaluate how sustainable a plant system is in the urban environment regarding plant pathology and other biological factors. In the "10-20-30 formula" the plant material usage shall not exceed more than 30 % from the same family, 20 % from the same genus, or 10 % of a single species.

The evaluation of the inventory shows that the woody plant material on the courtyards does not exceed that percentage. There are however plants that are close to exceeding the limit. Since the new planting on LKF is largely done through use of already proven plant material, the study aims to examine whether the courtyards already "existing" plant selection is sufficient to maintain and further develop biodiversity advocated by the "10-20-30 formula". By classifying plant material by life form and then after qualities such as ornamental value and use, the study provides a picture of what plant material is mainly used. It also describes which plants that contributes with the same attributes, and therefore will serve as potential replacements. The result is a proposal strategy for the planting of already proven woody plant material.

Innehållsförteckning

Figur- och tabellförteckning	7
Förord	8
1. Inledning	9
1.1 Syfte	11
1.2 Struktur	11
1.3 Avgränsning	12
2. Metod	13
2.1 Material	15
2.2 Nomenklatur	15
2.3 Resultat	16
3. Analys	20
3.1 Livsform	21
3.1.1 Stora träd	22
3.1.2 Små träd	23
3.1.3 Stora buskar	24
3.1.4 Små buskar	25
3.1.5 Marktäckare	28
3.1.6 Klätterväxter	29
3.2 Karaktäristika – Prydnadsvärde/användningsområde	30
3.2.1 Höstfärg	31
3.2.2 Bark (stamfärg)	32
3.2.3 Blomning	32
3.2.4 Frukt & bär – prydnad	33
3.2.5 Frukt & bär – ätliga	34
3.2.6 Barr (vintergrönt & och barrfällande)	35
3.2.7 Vintergrönt	35

3.2.8 Möjliga att formklippa (lämpliga som klippt häck)	36
4. Syntes	37
4.1 Stora träd	37
4.2 Små träd	39
4.3 Stora buskar	41
4.4 Små buskar	43
4.5 Marktäckare	49
4.6 Klätterväxter	50
5. Diskussion	51
Källförteckning	54

Figur- och tabellförteckning

Figur 1. Växtmaterialets fördelning över familj	16
Tabell 1. Växtmaterialets fördelning över släkte. Lägsta antal – 3 arter per släkte	17
Tabell 2. Arters förekomst per gård	18
Tabell 3. Livsform	22
Tabell 4. Stora träd > 15 m	22
Tabell 5. Små träd > 15 m	23
Tabell 6. Stora buskar > 3 m	24
Tabell 7. Små buskar > 3m	25
Tabell 8. Marktäckare (tydligt marktäckande växtsätt, < 1 m)	28
Tabell 9. Klätterväxter	29
Tabell 10. Resultat, fördelning karaktäristika	30
Tabell 11. Växter med höstfärg som karaktäristika	31
Tabell 12. Växter med bark eller stamfärg som karaktäristika	32
Tabell 13. Växter med blomning som karaktäristika	32
Tabell 14. Växter med ej ätlig frukt som karaktäristika	33
Tabell 15. Växter med ätlig frukt som karaktäristika	34
Tabell 16. Barrväxter	35
Tabell 17. Vintergröna växter	35
Tabell 18. Växter som kan användas som klippt häck	36
Tabell 19. Arter och ersättningsarter – Stora träd	37
Tabell 20. Arter och ersättningsarter – Små träd	39
Tabell 21. Arter och ersättningsarter – Stora buskar	41
Tabell 22. Arter och ersättningsarter – Små buskar	43
Tabell 23. Arter och ersättningsarter – Marktäckare	49
Tabell 24. Arter och ersättningsarter – Klätterväxter	50

Förord

Under sommaren 2010 (17 maj tom 31 augusti 2010) hade jag i uppdrag av Lunds kommunala fastighets AB (benäms i fortsättningen LKF) att genomföra en fullständig inventering av det vedartade växtmaterialet på samtliga av LKF:s bostadsgårdar i Lunds tätort. LKF har förutom bostäder i Lunds tätort, även fastigheter i Södra sandby, Veberöd, Dalby, Revinge och Genarp. LKF förvaltar totalt ca 8700 bostadslägenheter. Utöver detta äger företaget också merparten av Lunds kommuns äldreboenden samt flera affärslokaler. Inventeringsuppdraget ingår i ett projekt som drivs av Mats Nidemar och Åsa Johansson vid LKF som syftar till att öka kunskapen om växtanvändning och skötsel av vedartat material hos LKF:s fastighetsskötare. Inventeringen ska resulteras i skötselmanualer där de flest förekommande växterna för respektive bovärdesområden (gruppering av bostadsgårdar) behandlas. Inventeringen initierades under vårvintern 2010 av bl.a. Mats Nidemar vid LKF som en del i den fortbildning som kontinuerligt hålls för de anställda som arbetar med skötsel vid LKF:s bostadsgårdar. Åsa Johansson, miljöansvarig vid LKF kontaktade SLU:s Tim Delshammar i hopp om att komma i kontakt med en student lämplig för uppgiften. Författaren involverades efter ett par möten i projektet och ett samarbete upprättades.

Efter överenskommelse med LKF har författaren getts tillåtelse att använda resultaten från växtinventeringen för att vidare kunna analysera växtmaterialanvändandet samt framställa en möjlig strategi för nyplantering.

Detta arbete har i första hand relevans för LKF, men då LKF är ett fastighetsbolag med vanligt förekommande växtmaterial på både nybyggda och äldre bostadsområden, där spridningen mellan objekten är stora både geografiskt och i arkitekturmässigt, kan företaget liknas med fastighetsbolag i samma storlek i andra delar av landet. Situationen ger därför en god bild av ett större kommunalt fastighetsbolag, vilket talar för att tillvägagångssättet av denna rapport även kan var applicerbart utanför Lund.

Detta arbete hade inte vart möjligt utan hjälp och det stöd jag fått av min handledare Tim Delshammar. Tack för tålamod och bra feedback.

Patrick Bellan

Alnarp, den 7 november 2011.

1. Inledning

Bostadsgården är för de boende en del vardagsmiljön (Delshammar & Lindkvist, 2011) och kan liknas med vad en villaträdgård är för villaägaren. Bostadsgårdens utformning och vegetation samt växtmaterialens kvalitet är därför av stor betydelse då de bidrar till trivsel och välbefinnande, aspekter som gör bostaden mer attraktiv (Kristensson, 1997, Fransson et al. 2002). En ensidig och monoton växtanvändning ger i många fall en upplevelsefattig utemiljö som kan komma att sänka bostadens attraktionsvärde (Sveriges domstolar, 2009).

En monoton växtanvändning kan även ur biologisk synpunkt vara negativ då den saknar den naturliga balans som återfinns i ett mer artrikt växtsamhälle (Raupp et al, 2006). En balans som minskar risken för att växtsjukdomar slår ut eller kraftigt försvagar stora delar av växtmaterialet.

Växtmaterialanvändningen och artsammansättningen spelar därför inte bara en viktig roll för hur den boende upplever sin närmiljö utan även för hur motståndskraftigt, vitalt och långlivat växtmaterialet kan komma att bli. En variationsrik växtanvändning är därför något att arbeta mot i strävan om att skapa attraktiva, vitala och varaktiga utemiljöer.

Ett väl diskuterat problem kring växtanvändandet idag är det att allt för få arter används i allt för hög utsträckning i våra städer (Sjöman et al, 2011). En risk som uppstår till följd av en nästan ensartad växtanvändning är en ökad risk för att växtsjukdomar slår ut eller skadar stora delar av växtmaterialet, något man sett exempel på med almsjukan, askskottsjukan och hos invasionen av kastanjemalen.

Denna risk minskar om ett bredare sortiment används (Raupp et al, 2006). Frank Santamour (1990) förespråkar i artikeln ”Trees for urban planting: diversity uniformity, and common sense” en “10-20-30 Formula”(Santamour, 1990, sid. 64) där det största skyddet mot nya växtsjukdomar och växtskadegörare i stad eller tätort uppnås om följande kriterier följs:

1. Att det inte planteras mer än 10 % av en och samma art
2. Att det inte planteras mer än 20 % arter ur ett släkte
3. Att det inte planteras mer än 30 % arter och släkten ur en och samma familj

Vidare förordar Santamour användningen av kloner och kultivarer som länge funnits i plantskolebranchen och därmed bevisat sin pålitlighet gällandes kvalitet och

sjukdomsresistens samt de individer som tagits fram just för egenskaper som sjukdomsresistens.

Nyplanteringen på LKF:s bostadsgårdar och grönytor sker idag genom användandet av redan beprövat och tillförlitligt växtmaterial, något som innebär både för- och nackdelar. Fördelarna innebär att man använder sig av beprövat växtmaterial. Nackdelen, att växtmaterialanvändningen blir enformig vilket för med sig större risk vid eventuella sjukdomsangrepp.

1.1 Syfte

Denna rapport är en kandidatuppsats i huvudämnet biologi och omfattar 15 hp. Syftet med rapporten är att med utgångspunkt från en inventering av växtmaterialet på LKF:s bostadsområden undersöka växtmaterialanvändningen utifrån i inledningen nämnda 10-20-30 formeln samt genom analys av växtmaterialet föreslå en strategi för nyplantering av det vedartade växtmaterialet. Då nyplanteringen på LKF till stor del sker genom återanvändandet av beprövat växtmaterial syftar studien till att visa huruvida det på gårdarna redan "befintliga" växtmaterials Sortimentet räcker för att skapa den artdiversitet som förespråkas i 10-20-30 formeln. Analysdelen syftar till att analysera det använda växtmaterialet utifrån livsformer. De former som förekommer mer av bör det planteras mindre av och vice versa. Det presenteras i form av en förteckning över växtmaterial som idag används till stor del samt växtmaterial med liknande karaktäristika (attribut och prydnadsvärden) som används i mindre utsträckning och därför är lämpligt att vidare berika bostadsgårdarna med. Frågorna för arbetet är:

- Vilka arter och sorter av vedartade växter används på LKF:s gårdar?
- Hur vanligt förekommande är de olika arterna?
- Hur kan man genom ett medvetet användande av beprövat växtmaterial skapa en större diversitet på bostadsgårdarna?

1.2 Struktur

Denna rapport kommer bestå av en resultatdel, en analysdel samt en syntesdel. Resultatdelen bearbetar 10-20-30 formeln. I analysdelen behandlas växtmaterialet och kommer bestå av två bearbetningar, dels en utifrån livsform och förekomst samt en som behandlar växtmaterialet utifrån dess olika karaktäristika (attribut och prydnadsvärden). Resultatet ur analysdelen bearbetas i syntesdelen. Arbetet avslutas därefter i en diskussionsdel.

1.3 Avgränsning

Under inventeringen av bostadsgårdarna delades gårdarna upp i mindre områden som sedan inventerades. Varje taxa registrerades enbart en gång i varje mindre område även om de kanske förekom fler gånger. En fullständig inventering av varje enskild individ gjordes inte eftersom detta inte var avsikten med inventeringen och inte heller var möjligt att hinna med under den tid som fanns till förfogande. Därför redovisas växtmaterialet som art per gård i detta examensarbete. Då det inte alltid var möjligt att urskilja kultivarer, namnsorter eller varieteter har dessa bortsetts ifrån i arbetet men behandlas i text i huvudstycket 3.1 Livsform under styckena 3.1.1 - 3.1.6.

Förslaget till strategi för nyplantering tar inte hänsyn till kulturhistoriska aspekter. Ståndortsaspekten behandlas inte i detta arbete, utan växtförslagen baseras endast på livsform och karaktär av redan befintligt växtmaterial. Arter som inte registrerats i inventeringen behandlas inte i denna rapport.

2. Metod

Fältmetodik

Inventeringen utfördes under sommaren 2010 (ca halvtid i maj, heltid 1 juli – 31 augusti) och omfattade LKF:s totalt 76 bostadsområden i Lunds tätort. Bostadsområdena var av varierande storlek och gick från att bestå av ett bostadshus till att omfatta ett tiotal bostadshus kring flera bostadsgårdar. Inventeringen bestod till en början av två delar, dels en fullständig inventering av det vedartade material som finns på LKF:s bostadsgårdar i tätorten samt i de byarna, dels en växtteknisk inventering (Lindkvist, 2011). Redan i ett tidigt skede upptäcktes det att tiden var för knapp. Det beslutades därför att inventeringen skulle avgränsas till en växtinventering i Lunds tätort. En inventering av LKF:s gårdar i byarna genomfördes under 2011.

Inför inventeringen fanns följande dilemman. Inventeringen skulle vara så precis som möjlig gällande växternas position, men på grund av tidsbrist fanns ej utrymme för att räkna varje planta. Ett effektivt men noggrant tillvägagångssätt var tvunget att arbetas fram. Till hjälp fanns programmet HyperDoc med en uppsjö olika kartor över bostadsgårdarna samt skötselplaner med kartor över grönytor och träd, rester från ett tidigare skötselprogram. Dessvärre var kartorna av varierande kvalitet, en del var mycket precisa med tillhörande växtlistor, medan andra var äldre och stämde lite överens med bostadsgårdarnas utseende idag. Då transporten mellan bostadsgårdarna under inventeringen skedde med cykel, fanns begränsade möjligheter att ta med litteratur såsom floror. Arbetssättet blev därför att utrustad med kamera, karta över bostadsgård samt med penna och papper, på plats dela upp kartan över bostadsgården i mindre ”tårtbitar” som sedan numrerades och de växter som stod inom respektive tårtbit registrerades. Dock togs ingen hänsyn till antal växter av samma art/sort inom samma tårtbit utan en art/sort registrerades en gång oberoende om den återfanns endast en gång eller om det var en massplantering eller häck på platsen. Då en skötselmanual med bilder på växterna skulle upprättas var målet att fotografera samtliga växter minst en gång för att sedan upprätta en fotodatabas. När en växt ej kunde identifieras fotograferades den för att senare kunna identifieras. Detta gjorde att inventeringen i rask takt kunde fortlöpa och att eventuella identifieringsproblem kunde samlas och bearbetas på en plats där för ändamålet lämplig litteratur fanns tillgänglig. Då inventeringen till viss del var väderberoende spenderade sommaren få regniga dagar vid något av LKF:s huvudkontor med att bearbeta

och föra in materialet i Excel-dokument medan de dagar med uppehåll spenderades på bostadsgårdarna.

Den faktiska inventeringen slutfördes under augustis senare hälft. Dock fanns fortfarande arbete kvar med själva bearbetningen samt införandet av all data i Excel-dokument och det beslutades att detta arbete skulle få fortlöpa under höst och vår så att en skötselmanual kunde publiceras till nästkommande växtsäsong. Efter att inventeringen färdigställts slogs alla Excel-dokument samman och ”topplistor” för LKF:s olika områden togs fram. De 10 - 20 stycken mest förekommande växterna på varje bovärdesområde identifierades och en skötselmanual med bilder samt information om namn på växten, beskrivning av utseende, ståndortskrav och beskärning, upprättades. Ett lättöverskådligt register över de främst förekommande växterna upprättades även som komplement till skötselmanualen. I registret togs information om växtens ljus- och fuktighetskrav, dess höjd och bredd, eventuell blomningstid och färg, eventuell frukt färg och ätlighet samt beskärningstidpunkt.

Pia Larsson vid LKF hjälpte till med renritandet av de kartor som använts under inventeringen. Färdigställandet av skötselmanualerna skedde parallellt med författandet av detta examensarbete.

Arbetsmetodik (analysmetodik)

Arbetet med denna rapport har varit att identifiera familj och släktskap av den insamlade datan för att sedan i resultatdelen kunna väga denna mot Frank Santamours (1990) ”10-20-30 formula”. Därefter har fokus i arbetet varit att i analysdelen arbeta med sorteringen av insamlat data genom att i exceldokument fördela datan över växtmaterialet under livsform samt olika karaktäristika.

2.1 Material

Arbetet kommer i första hand bestå av en analys av under inventeringen insamlade data.

Inventeringen i siffror:

- 76 bostadsområden.
- 89 arter behandlade i skötselmanualerna.
- Över 9500 växtregistreringar.
- Cirka 600 olika taxa.
- 324 arter.
- 118 släkten.
- 53 familjer.

2.2 Nomenklatur

Under inventeringen och vid det bearbetandet av materialet före december 2010 användes i första hand SKUD.se (Svenskt kulturdatabas). Detta då tjänsten var lätt tillgänglig då ingen fast kontorsplats fanns att tillgå och det därför inte gick att bygga upp något större handbibliotek under bearbetningen av materialet. Denna tjänst lades dessvärre ner vid årsskiftet på grund av bristande finansiering. Webbtjänsten var tätt sammanknuten till boken *Våra kulturväxters namn - ursprung och användning* (Aldén, B. Ryman, S. 2009), som har använts vid bearbetandet av materialet efter januari 2011 samt under författandet av denna rapport.

Beteckningen ”cvs” står för engelskans *cultivars*, kultivarer eller sorter/hybrider, och visar de arter som representeras av mer än en sort som till exempel *Spiraea japonica* som i inventeringen representeras av sorterna *S.p.* 'Shirobana', *S.p.* 'Little Princess', *S.p.* 'Goldmound', *S.p.* 'Anthony Waterer'. Beteckningen ”sp” står för engelskans *species* och listas bakom ett släktesnamn, t.ex. *Rhododendron* sp. I denna rapport betyder det att släktet har identifierats, men inte arten.

2.3 Resultat

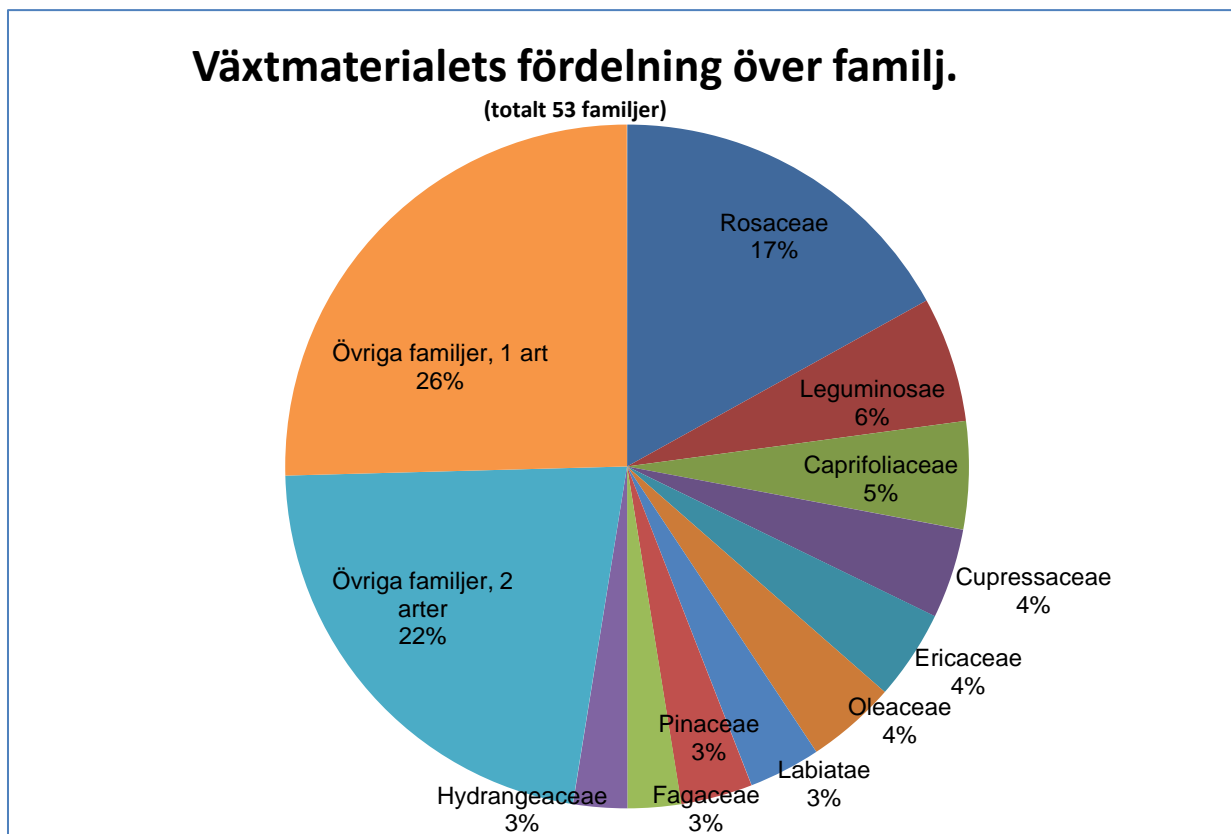
Inventeringen omfattade cirka 600 taxa från 324 olika arter ur 118 olika släkten, fördelat över 53 olika familjer (Hillier. m.fl. 2008).

De vanligaste arterna var *Rosa* sp, *Spiraea japonica* cvs, följt av *Syringa vulgaris* cvs och *Prunus avium* cvs.

De vanligaste släktena var *Prunus* och *Sorbus*, följt av *Salix* och *Lonicera*

De vanligaste familjerna var *Rosaceae* följt av *Leguminosae* (*Fabaceae*).

Figur 1 visar växtmaterialets fördelning mellan de förekommande växtfamiljerna. Punkterna ”övriga familjer, 1 art” och ”övriga familjer, 2 arter” visar de familjer som var representerade av ett släkte resp. två släkten.

Figur 1. Växtmaterialets fördelning över familj.

På släktesnivå är fördelningen över antal arter mellan de **118** förekommande släktena för stor för att visa i en figur. Tabellen nedan (tabell 1) visar fördelningen av antal arter mellan släkten listat efter flest förekommande arter per släkte. Punkten ”Övriga, 2 & 1 arter” representerar övriga släkten representerade med endast två respektive en art.

Tabell 1. Växtmaterialets fördelning över släkte. Lägsta antal - 3 arter per släkte

Ant. arter	Ant. arter i %	Släkte	Familj
17	14,5 %	<i>Prunus</i>	Rosaceae
15	12,7 %	<i>Sorbus</i>	Rosaceae
14	11,8 %	<i>Salix</i>	Saliaceae
12	10,1 %	<i>Lonicera</i>	Caprifoliaceae
11	9,4 %	<i>Spiraea</i>	Rosaceae
9	7,6 %	<i>Acer</i>	Aceraceae
9	7,6 %	<i>Cotoneaster</i>	Rosaceae
7	5,9 %	<i>Clematis</i>	Ranunculaceae
7	5,9 %	<i>Cornus</i>	Cornaceae
7	5,9 %	<i>Euonymus</i>	Celastraceae
7	5,9 %	<i>Malus</i>	Rosaceae
7	5,9 %	<i>Rhododendron</i>	Ericaceae
7	5,9 %	<i>Syringa</i>	Oleaceae
6	5,0 %	<i>Juniperus</i>	Cupressaceae
6	5,0 %	<i>Magnolia</i>	Magnoliaceae
6	5,0 %	<i>Populus</i>	Saliaceae
6	5,0 %	<i>Ribes</i>	Grossulariaceae
6	5,0 %	<i>Viburnum</i>	Caprifoliaceae
5	4,2 %	<i>Amelanchier</i>	Rosaceae
5	4,2 %	<i>Crataegus</i>	Rosaceae
5	4,2 %	<i>Hydrangea</i>	Hydrangeaceae
5	4,2 %	<i>Pinus</i>	Pinaceae
5	4,2 %	<i>Rosa</i>	Rosaceae
4	3,3 %	<i>Deutzia</i>	Hydrangeaceae
4	3,3 %	<i>Philadelphus</i>	Hydrangeaceae
4	3,3 %	<i>Rubus</i>	Rosaceae
4	3,3 %	<i>Tilia</i>	Tiliaceae
3	2,5 %	<i>Betula</i>	Betulaceae
3	2,5 %	<i>Chamaecyparis</i>	Cupressaceae
3	2,5 %	<i>Hypericum</i>	Guttiferae
3	2,5 %	<i>Ilex</i>	Aquifoliaceae
3	2,5 %	<i>Picea</i>	Pinaceae
3	2,5 %	<i>Quercus</i>	Fagaceae
3	2,5 %	<i>Symphoricarpos</i>	Caprifoliaceae
3	2,5 %	<i>Taxus</i>	Taxaceae
106	1,6 % & 0,8 %	Övriga, 2 & 1 arter	

Tabell 2 visar de arter som av totalt 76 inventerade bostadsgårdar förekommer på mer än 30 gårdar. Då det inte alltid har varit möjligt att urskilja en kultivar från en annan har de inte tagits hänsyn till under framställandet av ovanstående tabell. I inventeringen har de dock skiljts från de rena arterna i den mån det varit möjligt, därför har jag valt att behandla dessa något i huvudstycket 3.1 Livsform under styckena 3.1.1 - 3.1.6.

Tabell 2. Arters förekomst per gård

Ant. gårdar	Ant. Gårdar i %	Art	Svenskt namn	Synonymer
60	78,9 %	<i>Rosa</i> sp.	ros	(klätter-, park- och rabattrosor)
54	71 %	<i>Spiraea japonica</i> cvs.	praktspirea	
52	68,4 %	<i>Syringa vulgaris</i> cvs.	syren	
51	67,1 %	<i>Prunus avium</i> cvs.	sötkörsbär/ fågelbär	
50	65,7 %	<i>Hedera helix</i> cvs.	murgröna	
49	64,4 %	<i>Prunus laurocerasus</i> cvs.	lagerhägg	
49	64,4 %	<i>Rhododendron</i> sp.	rhododendron	(lövfällande och vintergröna)
48	63,2 %	<i>Forsythia x intermedia</i> cvs.	hybridforsythia	
47	61,8 %	<i>Malus domestica</i> cvs.	äpple	
47	61,8 %	<i>Spiraea x cinerea</i> 'Grefsheim'	norskspirea	
46	60,5 %	<i>Buddleja davidii</i> cvs.	syrenbuddleja	
46	60,5 %	<i>Carpinus betulus</i> cvs.	avenbok	
46	60,5 %	<i>Philadelphus coronarius</i>	doftschersmin	
45	59,2 %	<i>Ligustrum vulgare</i> cvs.	vinterliguster	
44	57,9 %	<i>Acer platanoides</i> cvs.	skogslönn	
43	56,6 %	<i>Potentilla fruticosa</i> cvs.	tok	
42	55,2 %	<i>Lavandula angustifolia</i> cvs.	lavendel	
39	51,3 %	<i>Amelanchier lamarckii</i>	prakhäggmispel	
39	51,3 %	<i>Euonymus fortunei</i> cvs.	klätterbenved	<i>Euonymus fortunei</i> var. <i>Radicans</i>
38	50 %	<i>Fargesia murielae</i> cvs.	bergbambu	
38	50 %	<i>Sorbus aucuparia</i> cvs.	rönn	
38	50 %	<i>Spiraea betulifolia</i>	björkspirea	
37	48,6 %	<i>Weigela hybrida</i> cvs.	hybridpraktrty	
36	47,3 %	<i>Prunus cerasifera</i> cvs.	körsbärsplommon	
36	47,3 %	<i>Ribes alpinum</i> cvs.	måbär	
35	46 %	<i>Ribes nigrum</i> cvs.	svart vinbär	
34	44,7 %	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> cvs.	ädelcypress	
34	44,7 %	<i>Deutzia gracilis</i>	bruddeutzia	
34	44,7 %	<i>Malus floribunda</i> cvs.	rosenapel	
34	44,7 %	<i>Thuja occidentalis</i> cvs.	tuja	
33	43,4 %	<i>Aronia melanocarpa</i> cvs.	svartaronia	
33	43,4 %	<i>Hydrangea petiolaris</i>	klätterhortensia	<i>Hydrangea anomala</i> ssp. <i>petiolaris</i>
33	43,4 %	<i>Pyrus communis</i> cvs.	päron	

33	43,4 %	<i>Ribes rubrum</i> cvs.	röda vinbär	
33	43,4 %	<i>Spiraea x vanhouttei</i>	bukettspirea	
32	42,1 %	<i>Acer pseudoplatanus</i> cvs.	tysklönn	
32	42,1 %	<i>Corylus avellana</i> cvs.	hassel	
32	42,1 %	<i>Hydrangea macrophylla</i> cvs.	hortensia	
32	42,1 %	<i>Sambucus nigra</i>	fläder	
31	40,7 %	<i>Prunus x serrulata</i> cvs.	prydnadskörsbär	<i>Prunus</i> (Sato-zakura-Gruppen)
31	40,7 %	<i>Prunus domestica</i> cvs.	plommon	
31	40,7 %	<i>Prunus padus</i> cvs.	hägg	
31	40,7 %	<i>Ribes sanguineum</i> cvs.	rosenrips	
30	39,5 %	<i>Viburnum x bodnantense</i>	hybridkejsarolvon	

Av resultatdelen att utläsa ser man att variationen på växtmaterialet med avseende på familjer och släkten på LKF:s bostadsgårdar är bred nog för att inte utgöra en risk för växtsjukdomshärder enligt 10-20-30 formeln. Det går dock ej att med säkerhet fastställa att fördelningen mellan antalet arter ej överstiger formelns 10 % och därmed inte är i farozonen för att utgöra en risk enligt ovanstående formula. Anledningen till att detta inte går att avgöra är att det i inventeringen ej togs hänsyn till det antalet individer av varje art per bostadsgård samt att somliga växter ej artbestämts. Något som i utsträckning ledde till att den mest exakta fördelningen av växtmaterialet i denna rapport blev art per bostadsgård.

Fördelningen över familjerna med familjen *Rosaceae* (17 % av totalt 53 familjer), och fördelningen över släkten med släktet *Prunus* (14,5 % av totalt 118 släkten) representerat av 17 arter, och släktet *Sorbus* (12,7 % av totalt 118 släkten) representerat av 15 arter, som den familj och de släkten med flest antal arter, tyder på att artfördelningen är så pass bred att ingen art förekommer över 10 %. Detta antagande styrks då arterna inom de mest förekommande släktena *Prunus* och *Sorbus* är relativt jämt fördelade över släktet. Växtmaterialanvändningen idag är därför inte direkt hotad om man ser till 10-20-30 formeln. Nyplanteringen på LKF sker genom användandet av redan beprövat växtmaterial. Det kan antas att utifrån Santamours teori att LKF:s växtvalsstrategi är relativt hållbar. Dock finns här ändå anledning till ett kontinuerligt arbete mot en bredare växtmaterials palett för att i framtiden undvika obalanserad växtmaterialförekomst. Nästkommande analysdel syftar därmed till att fördela växtmaterialet för att åskådliggöra vilka växter inom olika livsformer som förekommer mer eller mindre av och det därför bör planteras mindre eller mer av.

3. Analys

För att få en bättre översikt kring växtmaterialanvändandet behövdes växtmaterialet grupperas efter användning. Ett antagande är att växter väljs utifrån särskilda funktioner de är tänkta att fylla. Genom att gruppera växtmaterialet efter kvaliteter kopplat till användning kan man förhoppningsvis urskilja ett möjligt motiv till valet av växt. Genom att identifiera andra växter med samma kvaliteter, men som används i mindre utsträckning, går det att hitta möjliga alternativ till de växter som idag används mycket. Ett ytterligare antagande är att växter först väljs utifrån en specifik plats växten skall pryda, en plats som tillåter en viss storlek och ett visst växtsätt, och därefter utifrån växtens utseende. Utifrån dessa antaganden har följande kvaliteter identifierats:

3.1 Livsform, storlek och växtsätt. Under denna kvalitetsgruppering sorteras växterna in efter dess naturliga habitus. Bok (*Fagus sylvatica*) och avenbok (*Carpinus betulus*) grupperas under ”Stora träd > 15m” även om de ofta förekommer som klippt häck. Undantag har gjorts för de klättrväxter som även kan användas som marktäckare och vice versa, till exempel murgröna (*Hedera helix*) då de här grupperas under den livsform det oftast har förekommit som. En växt förekommer alltså endast under en livsform i denna gruppering. Då sorteringen endast har skett på artnivå finns kommentarer kring förekomsten av sorter och varieteter efter respektive livsform. Då det under inventeringen var det inte alltid möjligt att urskilja kultivarer, sorter och varieteter från varandra eller de rena arterna, har det i arbetet inte tagits hänsyn till utan räknas alla in under den rena arten. I inventeringen har de dock skiljts från de rena arterna i den mån möjligt, och jag har därför valt att behandla dessa i text i denna gruppering.

3.2 Karaktäristika, prydnadsvärde/användningsområde. Här grupperas växtmaterialet utifrån de olika prydnadsvärden och användningsområden det kan ha. En växt kan under denna gruppering förekomma under fler karaktäristika än ett i denna gruppering. Exempel på detta är fågelbär/sötkörbär (*Prunus avium*) som grupperats under ”höstfärg”, ”bark”, ”blomning” samt ”frukt och bär – ätliga.

Kvaliteterna har fastställts i samråd med handledare och i grupperingen ”Livsform” har Bruns plantskolekatalog (Bruns planzen, 2010) använts som referensmaterial där det rått tvekan om en växts sluthöjd. Grupperingen av växtmaterialet utifrån dess karaktäristika i punkt 3.2 är

subjektiv och baseras på de karaktäristika jag personligen associerar växten med. Detta då en mer objektiv bedömning av växtmaterialet hade inneburit ett mer omfattande arbete, något som inte tillåts i tidsramen för detta arbete. Klassificeringarna är dock vedertagna aspekter när man diskuterar växtmaterial i hänsyn till användning och prydnadsaspekter.

3.1 Livsform

Här har växtmaterialet grupperats under livsform, kopplat till storlek och växtsätt. Under denna gruppering sorteras växterna in efter dess naturliga habitus. De växter som kan ha mer än ett naturligt habitus till exempel murgröna (*Hedera helix*) som kan fungera både som marktäckare och klätterväxt har här grupperats under den livsform de använts som. En växt förekommer alltså endast under en livsform i denna gruppering. Gruppering enligt följande:

- Stora träd > 15 m
- Små träd < 15 m
- Stora buskar > 3 m
- Små buskar < 3 m
- Marktäckare (marktäckande växtsätt, som friväxande ej överstiger en meter i höjd)
- Klätterväxter

Storleksangivelserna som tilldelats de olika livsformerna är en omarbetning av BRUNS plantskolekatalogs designguide, där växtmaterialet fördelats över sju storlekar och ej behandlar klätterväxter. BRUNS storleksangivelser är följande:

- Stora träd 20 - 30 m (40 m)
- Mellanstora träd 15 -20 m
- Små träd 7 – 15 m
- Stora buskar 3 – 7 m
- Mellanstora buskar 1.5 – 3 m
- Små buskar 0.5 – 1.5 m
- Dvärg buskar > 0.5 m

Då BRUNS plantskolekatalog behandlar långt fler än de 324 arter som omfattas inventeringen hade en sortering av växtmaterialet efter BRUNS modell hade resulterat i en fördelning med mycket få växter under varje kategori, något som försvårat möjligheten att hitta potentiella ersättningsarter i syntesdelen. Därför slogs vissa storleksangivelser samman livsformerna ”marktäckare” och ”klätterväxter” tillkom.

Resultatet av sorteringen redovisas i tabell 3, och redovisas därefter under respektive livsform. I det fall där en art kan fungera som till exempel både marktäckare och klättrväxt är arten sorterad efter det växtsätt som förekommer mest vanligt på bostadsgårdarna. De kultivarer som funnits på gårdarna har berörts under styckena 3.1.1 – 3.1.6

Tabell 3. Livsform

Stycke	Livsform	Antal arter	Exempel
3.1.1	Stora träd	51	<i>Carpinus betulus</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Sorbus intermedia</i>
3.1.2	Små träd	55	<i>Prunus avium</i> , <i>Malus domestica</i> , <i>Sorbus aucuparia</i>
3.1.3	Stora buskar	37	<i>Syringa vulgaris</i> , <i>Amelanchier lamarckii</i>
3.1.4	Små buskar	141	<i>Spiraea japonica</i> , <i>Prunus laurocerasus</i>
3.1.5	Marktäckare	11	<i>Euonymus fortunei</i> , <i>Vinca minor</i>
3.1.6	Klättrväxter	29	<i>Hedera helix</i> , <i>Hydrangea petiolaris</i>

3.1.1 Stora träd

Vid en fördelning enligt ovanstående ser man i tabell 4 att av de totalt 51 olika arterna i klassen stora träd som förekommer på mer än 25 % av de 76 inventerade bostadsgårdarna.

Tabell 4. Stora träd > 15 m

% av tot. 76 gårdar	Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
61 %	46	<i>Carpinus betulus</i> cvs.	Avenbok
58 %	44	<i>Acer platanoides</i> cvs.	Skogslönn
42 %	32	<i>Acer pseudoplatanus</i> cvs.	Tysklönn
34 %	26	<i>Sorbus intermedia</i>	Oxel
33 %	25	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Hästkastanj
33 %	25	<i>Betula pendula</i> cvs.	Vårtbjörk
33 %	25	<i>Fagus sylvatica</i> cvs.	Bok
28 %	21	<i>Tilia cordata</i> cvs.	Skogslind
25 %	19	<i>Fraxinus excelsior</i> cvs.	Ask
25 %	19	<i>Quercus robur</i> cvs.	Skogsek

Tabell 4 visar att avenbok, *Carpinus betulus* samt skogslönn och tysklönn (*Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*) tillhör de flest förekommande stora träden på LKF:s bostadsgårdar. Det bör nämnas att avenbok främst används som klippt häck och var alltså inte friväxande. Detta gäller i viss utsträckning även bok (*Fagus sylvatica*).

Kultivarer av de rena arterna var få på listan över stora träd. Pyramidavenbok *Carpinus betulus* 'Fastigiata', *Acer platanoides* 'Faasen's black', *A. platanoides* 'Globosum', *A. pseudoplatanus* var. *purpureum* förekom till viss del. Kultivaren *Betula pendula* 'Dalecarlica' förekom på två ställen medan *B.p.* 'Tristis', *B.p.* 'Youngii' *B.p.* 'Crispa' förekom var sin gång. Förutom enstaka rödbladiga och pelarformade kultivarer av *Fagus sylvatica* var det nästan uteslutande den rena arten som fanns representerad på bostadsgårdarna till skillnad från *Tilia cordata*, som nästan uteslutande var representerad av olika storvuxna kultivarer. Den rena arten av *Fraxinus excelsior* var mest förekommande medan *F.e.* 'Westhofs glorie', *F.e.* 'Diversifolia' och *F.e.* 'Pendula' förekom på enstaka ställen. De sistnämnda drabbade av askskottssjuka. *Quercus robur* var vid enstaka tillfällen representerad genom pelarformade kultivarer.

3.1.2 Små träd

Av de totalt 55 arterna som inventerats som små träd visas i tabell 5 de arter som förekom på mer än 25 % av de totalt 76st inventerade bostadsgårdarna.

Tabell 5. Små träd < 15 m

% av tot. 76 gårdar	Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
67 %	51	<i>Prunus avium</i> cvs.	sötkörbär/ fågelbär
62 %	47	<i>Malus domestica</i> cvs.	Äpple
50 %	38	<i>Sorbus aucuparia</i> cvs.	Rönn
47 %	36	<i>Prunus cerasifera</i> cvs.	körbärspommon
45 %	34	<i>Malus floribunda</i> cvs.	Rosenapel
43 %	33	<i>Pyrus communis</i> cvs.	Päron
42 %	32	<i>Sambucus nigra</i>	Fläder
41 %	31	<i>Prunus x serrulata</i> cvs.	prydnadskörbär
41 %	31	<i>Prunus domestica</i> cvs.	Plommon
41 %	31	<i>Prunus padus</i> cvs.	Hägg
33 %	25	<i>Prunus fruticosa</i> 'Globosa'	Klotkörbär
30 %	23	<i>Crataegus laevigata</i>	Rundhagtorn
30 %	23	<i>Salix caprea</i> cvs.	Sälg
28 %	21	<i>Sorbus commixta</i> cvs.	japansk rönn
25 %	19	<i>Acer campestre</i> cvs.	Naverlönn

Kultivarer av de arter som klassificeras som ”små träd” var fler än de som klassades som ”stora träd”. Kultivarer av *Prunus avium* var både dubbelblommande, främst i hårdgjorda ytor samt fruktsorter, bland annat representanter ur Bigarrå-Gruppen, som fanns att finna i

grönytor. De olika frukt- och matäpplesorterna ur *Malus domestica* var svåra att bestämma utan närmare kännedom om fruktens utseende, som vid inventeringstillfället ej var mogen. Detta gällde även andra fruktsorter som plommon *Prunus domestica* och till viss del päron *Pyrus communis*. Bland äpplen fanns dock både sorter ympade på svagväxande, samt mer starkväxande grundstammar. *Sorbus aucuparia* representerades främst av den rena arten men sötrönn *S.a.* var. *edulis* samt *S.a.* 'Fastigiata' även fanns representerade. *Prunus cerasifera* var även de främst representerade av den rena arten samt av blodplommon *P.c.* 'Nigra', men viss variation fanns att finna i fruktfärgen hos *Prunus cerasifera*. Kultivarer av rosenapel förekom med största sannolikhet men var svåra att urskilja då inventeringen skedde mellan blomning och fruktsättning. Likaså var fallet vid urskiljandet av fruktsorter av *Pyrus communis*, dock användes främst den rena arten, representerade av högresta äldre individer, med lite eller ingen fruktsättning. Prydnadskörsbäret, *Prunus × serrulata* var främst representerat av sorten 'Kanzan', därefter av den pelarformade sorten 'Amanogawa' och vid något tillfälle sorten 'Kiku-shidare-zakura'. *Prunus padus*, hägg samt *Salix caprea*, sälg var även de främst representerade i sina ursprungliga former, men ett tiotal *P.p.* 'Colorata', blodhägg samt *S.c.* 'Kilmarnock', hängsälg fanns även att finna på bostadsgårdarna, de sistnämnda samtliga ympade på högstam. Namnsorten *Sorbus commixta* 'Carmencita' var främst representerad ur Commixta-Gruppen. Hit räknas inte arter ur Commixta-Gruppen som *Sorbus* 'Astrid', inte heller *Sorbus* 'Joseph Rock' eller ullungrönnen *Sorbus* 'Dodong'. *Acer campestre* inventerades främst som ren art förutom ett enstaka exemplar av pelarformen *A.c.* 'Green Column'.

3.1.3 Stora buskar

Av de totalt 37 arterna som inventerats som stora buskar visas i tabell 6 de arter som förekom på mer än 12 % av de totalt 76 inventerade bostadsgårdarna.

Tabell 6. Stora buskar > 3 m

% av tot. 76 gårdar	Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
68 %	52	<i>Syringa vulgaris</i> cvs.	Syren
51 %	39	<i>Amelanchier lamarckii</i>	prakthäggmispel
45 %	34	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> cvs.	Ädelcypress
45 %	34	<i>Thuja occidentalis</i> cvs.	Tuja
42 %	32	<i>Corylus avellana</i> cvs.	Hassel
33 %	25	<i>Taxus baccata</i> cvs.	Idegran
33 %	25	<i>Viburnum × burkwoodii</i>	Hybridolvon
21 %	16	<i>Caragana arborescens</i> cvs.	Häckkaragan

21 %	16	<i>Crataegus monogyna</i>	Trubbhagtor
14 %	11	<i>Viburnum rhytidophyllum</i>	Rynkolvon
13 %	10	<i>Cotinus coggygia</i> 'Royal Purple'	rödbladig perukbuske
13 %	10	<i>Salix viminalis</i>	Korgvide
12 %	9	<i>Pinus mugo</i> cvs.	Bergtall

Det sammelsurium av *Syringa vulgaris*-hybrider (syren) var svårt att reda i då de olika sorterna främst skiljs genom blomfärg och inventeringen skedde efter blomning. Dock var det enklare att urskilja de olika kultivarerna av ädelcypress (*Chamaecyparis lawsoniana*), tuja (*Thuja occidentalis*) och idegran (*Taxus baccata*) från varandra då dessa avviker från varandra i växtsätt och barrfärg. Mest förekommande var *C.l.* 'Alumii' och *C.l.* 'Stewartii' av ädelcypressen, den rena arten samt *T.o.* 'Brabant' av tujan och den rena arten samt *T.b.* 'repandens', men andra hybrider fanns även att finna. Av hassel, *Corylus avellana*, var den rena arten i överhängande majoritet. Av hybriderna fanns ormhassel, *C.a.* 'Contorta' samt några rödbladiga sorter. Häckkaragan, *Caragana arborescens* var främst representerad av 'Pendula' formen, medan *Pinus mugo*, bergtall, var ibland svår att skilja från varieteten *mughus*, men skall enligt *Våra kulturväxters namn* (Aldén, B.) räknas till den rena arten. Bergtallen var även i enstaka fall representerad av dvärgformen *P.m.* var. *pumilio*.

3.1.4 Små buskar

Av de totalt 141 arterna som inventerats som små buskar visas i tabell 7 de arter som förekom på mer än 25 % av de totalt 76 inventerade bostadsgårdarna.

Tabell 7. Små buskar < 3 m

% av tot. 76 gårdar	Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
71 %	54	<i>Rosa</i> sp.	Rabattros
71 %	54	<i>Spiraea japonica</i> cvs.	Praktspirea
64 %	49	<i>Prunus laurocerasus</i> cvs.	Lagerhägg
64 %	49	<i>Rhododendron</i> sp.	Rhododendron
63 %	48	<i>Forsythia</i> × <i>intermedia</i> cvs.	Hybridforsythia
62 %	47	<i>Spiraea</i> × <i>cinerea</i> 'Grefsheim'	Norskspirea
61 %	46	<i>Buddleja davidii</i> cvs.	Syrenbuddleja
61 %	46	<i>Philadelphus coronarius</i>	Doftschersmin
59 %	45	<i>Ligustrum vulgare</i> cvs.	Vinterliguster
57 %	43	<i>Potentilla fruticosa</i> cvs.	Tok
55 %	42	<i>Lavandula angustifolia</i> cvs.	Lavendel
50 %	38	<i>Fargesia murielae</i> cvs.	Bergbambu

50 %	38	<i>Spiraea betulifolia</i>	Björkspirea
49 %	37	<i>Weigela hybrida</i> cvs.	Hybridprakttry
47 %	36	<i>Ribes alpinum</i> cvs.	Måbär
47 %	36	<i>Rosa</i> sp.	Buskros
46 %	35	<i>Ribes nigrum</i> cvs.	svarta vinbär
45 %	34	<i>Deutzia gracilis</i>	Bruddeutzia
43 %	33	<i>Aronia melanocarpa</i> cvs.	Svartaronia
43 %	33	<i>Ribes rubrum</i> cvs.	röda vinbär
43 %	33	<i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i>	Bukettspirea
42 %	32	<i>Hydrangea macrophylla</i> cvs.	Hortensia
41 %	31	<i>Ribes sanguineum</i> cvs.	Rosenrips
39 %	30	<i>Viburnum</i> × <i>bodnantense</i>	hybridkejsarolvon
38 %	29	<i>Cornus alba</i> cvs.	(rysk) kornell
38 %	29	<i>Kolkwitzia amabilis</i>	Paradisbuske
38 %	29	<i>Mahonia aquifolium</i>	Mahonia
38 %	29	<i>Malus sargentii</i>	Bukettapel
34 %	26	<i>Cotoneaster lucidus</i>	Häckoxbär
32 %	24	<i>Symphoricarpos</i> × <i>chenaultii</i> cvs.	Hybridsnöbär
30 %	23	<i>Cornus sanguinea</i> cvs.	Skogskornell
29 %	22	<i>Cotoneaster divaricatus</i>	Spärroxbär
29 %	22	<i>Syringa meyeri</i> 'Palibin'	Dvärgsyren
29 %	22	<i>Viburnum carlesii</i>	Luktolvon
28 %	21	<i>Taxus</i> × <i>media</i> cvs.	Hybrididegran
26 %	20	<i>Weigela florida</i> cvs.	Rosenprakttry
25 %	19	<i>Amelanchier spicata</i>	Häggmispel
25 %	19	<i>Buxus sempervirens</i> cvs.	Buxbom
25 %	19	<i>Ilex aquifolium</i> cvs.	Järnek
25 %	19	<i>Juniperus chinensis</i> cvs.	kinesisk en

Användningen av buskar under tre meter överstiger användningen av alla andra livsformer på LKF:s bostadsgårdar sett ur ovanstående sortering. Av totalt 324 arter tillhör 141 denna kategori. Då antalet små buskar är så stort kommenteras det endast på de som finns på mer än 50 % av gårdarna med få undantag.

Rosor är i helt klart majoritet på bostadsgårdarna. De otaliga former av rosor som erbjuds på marknaden finns också ute på bostadsgårdarna. Det var ibland svårt att skilja rabattrosorna från de större buskrosorna eller klätterosorna, speciellt om de för tillfället är nedskurna till marken. Sammanlagt finns rosorna på 60 av de 76 inventerade bostadsgårdarna vilket innebär att de finns på 79 % av gårdarna. Under inventeringen skiljdes växtsätten från varandra i den mån det var möjligt men identifiering av arter och sorter gjordes i mycket liten grad. I tabell 7 (små buskar) och tabell 9 (klätterväxter) finns rosorna separerade från varandra i fråga om

växtsätt men de är sammanslagna i tabell 2 (*arters förekomst per gård*) då identifiering av art inte gjorts. I tabell 7 utläses att användningen av rabattrosor (71 %) helt klart överstiger användningen av buskrosor (47 %). Klätterrosorna används dock något flitigare än buskrosorna då dessa återfinns på 38 bostadsgårdar jämfört med buskrosorna som återfinns på 36. Av *Spiraea japonica* hybrider var det främst *Spiraea japonica* 'Anthony Waterer' rosenspirea, som var representerad på gårdarna. Därefter kom gulbladiga *S.j.* 'Goldmound', dvärgformen *S.j.* 'Little Princess', tvåfärgade *S.j.* 'Shirobana' (*S.j.* 'Genpei') och *S.j.* 'Froebelii'. Därefter var det enstaka exemplar av andra namnsorter. Av lagerhäggarna var det främst *Prunus laurocerasus* 'Otto Luyken', *P.l.* 'Rotundifolia' och *P.l.* 'Schipkaensis' som var planterade på gårdarna. Även här fanns enstaka exemplar av andra sorter såsom *Prunus laurocerasus* 'Piri', 'Etna', 'Grüner Teppich' och 'Cherry Brandy'. Då de olika namnsorterna ibland var svåra att urskilja är de här sorterade under art. Likt rosorna identifierade endast *Rhododendron* släktet, detta då släktet likt rosorna har ”..en komplex hybridbakgrund..” (Aldén, B. Ryman, S. 2009 sid 412) som skulle kräva tid att göra rättvisa. Majoriteten av de rhododendron som användes på gårdarna tillhörde dock Catawbiense-Gruppen, av azalea-typer främst *Rhododendron luteum*. Av hybridforsythia sågs främst praktforsythia *Forsythia × intermedia* 'Spectabilis' som representerad sort, allt för ofta för tidigt beskuren. Av syrenbuddleja fanns en uppsjö lilablommande sorter, höga som låga, men även ett fåtal vitblommande fanns att finna. Vinterligustern *Ligustrum vulgare* (var. *italicum*) var även den starkt representerad, oftast som klippt häck, den vintergröna sorten 'Atrovirens' var mer eller mindre framträdande, även om den gissningsvis varit saluförd som sådan. Av ölandstokar var det främst gulblommande sorter på gårdarna, följt av vitblommande samt enstaka röd- och rosablommande sorter såsom *Potentilla fruticosa* 'Red Ace', 'Daydawn' och 'Red Robin'. De högvuxna hybriderna hade svag majoritet av mer lågvuxna sorter. Även lavendel hade en betydande roll på gårdarna, främst lilablommande sorter i massplanteringar. *Fargesia murielae* med namnsorter kopplade storlek, här listade efter frekvens och storleksordning liten till stor: *F.m.* 'Bimbo', *F.m.* 'Simba' och *F.m.* 'Jumbo'. Värt att nämna är även användandet av *Weigela*-släktet som sammanlagt återfanns på hela 57 % av bostadsgårdarna. Släktet var främst representerat av hybrider utan bestämd artpitet men många hybrider av *W. florida* fanns också att skåda, särskilt *W. florida* 'Alexandra' och *W.f.* 'Victoria'. Hybrider av *Cornus alba* i storleksordning 'Sibirica', 'Argenteomarginata', 'Gouchaultii' samt ett fåtal andra namnsorter. Av skogskornell var det främst den rena arten *Cornus sanguinea* som fanns att finna, oftast i naturlika planteringar. *Taxus × media* sorter bestod av ”kärleksparet” 'Hillii' och 'Hicksii' samt få exemplar av lågvuxna 'Farmen'.

3.1.5 Marktäckare

Livsformen ”marktäckare” syftar på de växter med klart marktäckande förmåga som friväxande inte blir över en meter höga. Tabell 8 visar alla de elva arter som förekom som marktäckare på de totalt 76 bostadsgårdarna. Anledningen till att antalet kan verka få är då många växter fungerar både som marktäckare och som till exempel klätterväxter (*Hedera helix* – murgröna) och har därför sorterats in efter det växtsätt de oftast förekommit som under inventeringen.

Tabell 8. Marktäckare (marktäckande växtsätt < 1 m)

% av tot. 76 gårdar	Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
51 %	39	<i>Euonymus fortunei</i> cvs.	Klätterbenved
32 %	24	<i>Vinca minor</i>	Vintergröna
14 %	11	<i>Pachysandra terminalis</i>	Skugggröna
11 %	8	<i>Cotoneaster dammeri</i> 'Major'	Krypoxbär
9 %	7	<i>Juniperus horizontalis</i> 'Wiltonii'	amerikansk kryp-en
9 %	7	<i>Juniperus squamata</i> 'Blue Carpet'	himalaya-en, krypande
5 %	4	<i>Vinca major</i> cvs.	stor vintergröna
4 %	3	<i>Microbiota decussata</i>	Kryptuja
1 %	1	<i>Gaultheria procumbens</i>	Tuvvaktelbär
1 %	1	<i>Prunus pumila</i> cv.	Sandkörsbär
1 %	1	<i>Rubus pentalobus</i> 'Emerald Carpet'	Matthallon

De flesta *Euonymus fortunei* hybrider var brokbladiga, främst 'Emerald Gaiety' tätt följd av 'Emerald 'n Gold'. Ett fåtal *Euonymus fortunei* var. *vegetus* samt *E.f.* 'Blondy' fanns även att skåda. *Vinca minor* var uteslutande representerad av den rena arten, medan stor vintergröna *Vinca major*, även fanns representerad genom sin variegerade form ('Variegata').

3.1.6 Klätterväxter

Av totalt 29 olika arter klätterväxter visar tabell 9 visar de som förekommer på mer än 11 % av bostadsgårdarna.

Tabell 9. Klätterväxter

% av tot. 76 gårdar	Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
66 %	50	<i>Hedera helix</i> cvs.	Murgröna
50 %	38	<i>Rosa</i> sp.	Klätteros
43 %	33	<i>Hydrangea petiolaris</i>	klätterhortensia
37 %	28	<i>Lonicera periclymenum</i>	Vildkaprifol
34 %	26	<i>Clematis hybrida</i> cvs.	klematis
25 %	19	<i>Parthenocissus quinquefolia</i> var. <i>engelmannii</i>	engelmansvin
22 %	17	<i>Clematis viticella</i> Gr.	viticella-klematis
18 %	14	<i>Lonicera caprifolium</i>	Kaprifol
16 %	12	<i>Humulus lupulus</i> cvs.	Humle
13 %	10	<i>Parthenocissus tricuspidata</i> 'Veitchii'	Rådhusvin
13 %	10	<i>Rubus fruticosus</i> cvs.	Björnbär
12 %	9	<i>Aristolochia manshuriensis</i>	koreansk pipranka
12 %	9	<i>Clematis alpina</i> cvs.	Alpklematis
12 %	9	<i>Clematis vitalba</i> cvs.	skogsklematis
12 %	9	<i>Wisteria sinensis</i>	Blåregn
11 %	8	<i>Fallopia baldschuanica</i> cvs.	bokharabinda

Av klätterväxterna var föga förvånande murgrönan på stark första plats. Användandet av arter och sorter ur släktet *Clematis* överstiger användandet av klätterosor med 1 %. På de bostadsgårdar utsmyckade med klematis, fanns ofta många plantor att finna.

3.2 Karaktäristika – prydnadsvärde/användningsområde

För att få ytterligare en synvinkel att studera växtmaterialet ur har den här sorterats efter dess karaktär, attribut jag kopplat till växten då jag anser att de höjer växtens prydnadsvärden samt dess olika användningsområden i de fall växten kan användas i olika syften (marktäckare/klätterväxt). Växtmaterialet har sorterats efter följande karaktäristika:

- Höstfärg
- Bark (stamfärg)
- Blomning
- Fukt och bär - prydnad
- Fukt och bär - ätliga
- Barr (vintergrönt och barrfällande)
- Vintergrönt
- Möjliga att formklippa – lämpliga att användas som klippt häck.

Resultatet av sorteringen redovisas i tabell 10, och redovisas därefter under respektive karaktäristika. Då en del växter har mer än ett prydnadsvärde förekommer de fler gånger. Kommentarer kring vad som anses med respektive karaktäristika hittas under tillhörande stycke (3.2.1 – 3.2.8).

Tabell 10. Resultat, fördelning karaktäristika

Stycke	Karaktäristika	Antal arter	Exempel
3.2.1	Höstfärg	210	<i>Spiraea japonica</i> , <i>Syringa vulgaris</i>
3.2.2	Bark (stamfärg)	30	<i>Prunus avium</i> , <i>Caprinus betulus</i>
3.2.3	Blomning	194	<i>Buddleja davidii</i> , <i>Ligustrum vulgare</i>
3.2.4	Fukt – prydnad	142	<i>Hedera helix</i> , <i>Prunus laurocerasus</i>
3.2.5	Fukt - ätliga	26	<i>Malus domestica</i> , <i>Ribes nigrum</i> , <i>Prunus cerasifera</i>
3.2.6	Barr	28	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> , <i>Taxus baccata</i>
3.2.7	Vintergrönt	38	<i>Hedera helix</i> , <i>Viburnum x bodnantense</i>
3.2.8	Formklippning	48	<i>Fagus sylvatica</i> , <i>Cotoneaster lucidus</i>

3.2.1 Höstfärg

Med karaktäristikan ”höstfärg” avses de växter på något sätt får annan bladfärg innan löven fälls på hösten. Släktet *Rhododendron* ryms här samt under ”vintergrönt” då släktet innehåller både lövfällande samt vintergröna arter.

Av de totalt 209 arterna med höstfärg som ett av prydnadsvärdena visar tabell 11 de som förekommer på fler än 25 bostadsgårdar.

Tabell 11. Växter med höstfärg som karaktäristika

Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
54	<i>Spiraea japonica</i> cvs.	praktspirea
52	<i>Syringa vulgaris</i> cvs.	syren
51	<i>Prunus avium</i> cvs.	sötkörsbär/ fågelbär
49	<i>Rhododendron</i> sp.	rhododendron
47	<i>Malus domestica</i> cvs.	äpple
44	<i>Acer platanoides</i> cvs.	skogslönn
39	<i>Amelanchier lamarckii</i>	prakthäggmispel
38	<i>Sorbus aucuparia</i> cvs.	rönn
38	<i>Spiraea betulifolia</i>	björkspirea
36	<i>Prunus cerasifera</i> cvs.	körsbärsplommon
34	<i>Malus floribunda</i> cvs.	rosenapel
33	<i>Aronia melanocarpa</i> cvs.	svartaronia
33	<i>Hydrangea petiolaris</i>	klätterhortensia
33	<i>Pyrus communis</i> cvs.	päron
33	<i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i>	bukettspirea
32	<i>Acer pseudoplatanus</i> cvs.	tysklönn
32	<i>Corylus avellana</i> cvs.	hassel
32	<i>Hydrangea macrophylla</i> cvs.	hortensia
31	<i>Prunus</i> × <i>serrulata</i> cvs.	prydnadskörsbär
31	<i>Prunus domestica</i> cvs.	plommon
31	<i>Prunus padus</i> cvs.	hagg
30	<i>Viburnum</i> × <i>bodnantense</i>	hybridkejsarolvon
29	<i>Cornus alba</i> cvs.	kornell
29	<i>Kolkwitzia amabilis</i>	paradisbuske
29	<i>Malus sargentii</i>	bukettapel
26	<i>Cotoneaster lucidus</i>	häckoxbär
25	<i>Aesculus hippocastanum</i>	hästkastanj
25	<i>Betula pendula</i> cvs.	vårtbjörk
25	<i>Fagus sylvatica</i> cvs.	bok
25	<i>Prunus fruticosa</i> 'Globosa'	klotkörsbär

3.2.2 Bark (stamfärg)

Följande tabell avser de arter med stam och grenfärg på något sätt ger växten ett mervärde.

Av totalt 30 arter visar tabell 12 de som förekom på fler än 25 bostadsgårdar.

Tabell 12. Växter med bark eller stamfärg som karaktäristika

Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
52	<i>Syringa vulgaris</i> cvs.	syren
51	<i>Prunus avium</i> cvs.	sötkörsbär/ fågelbär
46	<i>Carpinus betulus</i> cvs.	avenbok
46	<i>Philadelphus coronarius</i>	doftschersmin
33	<i>Hydrangea petiolaris</i>	klätterhortensia
33	<i>Pyrus communis</i> cvs.	päron
32	<i>Acer pseudoplatanus</i> cvs.	tysklönn
31	<i>Prunus x serrulata</i> cvs.	prydnadskörsbär
29	<i>Kolkwitzia amabilis</i>	paradisbuske
25	<i>Betula pendula</i> cvs.	vårtbjörk
25	<i>Prunus fruticosa</i> 'Globosa'	klotkörsbär

3.2.3 Blomning

Tabell 13 visar de arter vars karaktäristika förhöjs genom blomning. Tabellen tar ej hänsyn till vilken årstid blomningen inträffar utan innehåller såväl sommar- som vinterblommade arter.

Av totalt 194 arter visar tabell 13 de som förekommer på fler än 25 bostadsgårdar.

Tabell 13. Växter med blomning som karaktäristika

Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
54	<i>Rosa</i> sp.	rabattros
54	<i>Spiraea japonica</i> cvs.	praktspirea
52	<i>Syringa vulgaris</i> cvs.	syren
51	<i>Prunus avium</i> cvs.	sötkörsbär/ fågelbär
49	<i>Prunus laurocerasus</i> cvs.	lagerhägg
49	<i>Rhododendron</i> sp.	rhododendron
48	<i>Forsythia x intermedia</i> cvs.	hybridforsythia
47	<i>Malus domestica</i> cvs.	äpple
47	<i>Spiraea x cinerea</i> 'Grefsheim'	norskspirea
46	<i>Buddleja davidii</i> cvs.	syrenbuddleja
46	<i>Philadelphus coronarius</i>	doftschersmin
45	<i>Ligustrum vulgare</i> cvs.	vinterliguster
43	<i>Potentilla fruticosa</i> cvs.	tok
42	<i>Lavandula angustifolia</i> cvs.	lavendel

39	<i>Amelanchier lamarckii</i>	prakthäggmispel
38	<i>Rosa</i> sp.	klätterros
38	<i>Sorbus aucuparia</i> cvs.	rönn
38	<i>Spiraea betulifolia</i>	björkspirea
37	<i>Weigela hybrida</i> cvs.	hybridprakttry
36	<i>Rosa</i> sp.	parkros
34	<i>Deutzia gracilis</i>	bruddeutzia
34	<i>Malus floribunda</i> cvs.	rosenapel
33	<i>Aronia melanocarpa</i> cvs.	svartaronia
33	<i>Hydrangea petiolaris</i>	klätterhortensia
33	<i>Pyrus communis</i> cvs.	päron
33	<i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i>	bukettspirea
32	<i>Hydrangea macrophylla</i> cvs.	hortensia
32	<i>Sambucus nigra</i> cvs.	fläder
31	<i>Prunus</i> × <i>serrulata</i> cvs.	prydnadskörsbär
31	<i>Prunus domestica</i> cvs.	plommon
31	<i>Prunus padus</i> cvs.	hägg
31	<i>Ribes sanguineum</i> cvs.	rosenrips
30	<i>Viburnum</i> × <i>bodnantense</i>	hybridkejsarolvon
29	<i>Kolkwitzia amabilis</i>	paradisbuske
29	<i>Mahonia aquifolium</i>	mahonia
29	<i>Malus sargentii</i>	bukettapel
28	<i>Lonicera periclymenum</i>	vildkaprifol
26	<i>Clematis hybrida</i> cvs.	klematis
26	<i>Cotoneaster lucidus</i>	häckoxbär
26	<i>Sorbus intermedia</i>	oxel
25	<i>Aesculus hippocastanum</i>	hästkastanj
25	<i>Viburnum</i> × <i>burkwoodii</i>	hybridolvon

3.2.4 Frukt & bär - prydnad

Under denna kategori finns de arter vars frukt på något sätt tillför ett prydnadsvärde. Hit förs även arter med torra frukter som barrträdens kottar och hästkastanjens kastanjer.

Av totalt 146 arter som ryms under denna kategori visar Tabell 14 de arter som förekommer på mer än 25 bostadsgårdar.

Tabell 14. Växter med ej ätlig frukt som karaktäristika

Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
50	<i>Hedera helix</i> cvs.	murgröna
49	<i>Prunus laurocerasus</i> cvs.	lagerhägg
45	<i>Ligustrum vulgare</i> cvs.	vinterliguster

44	<i>Acer platanoides</i> cvs.	skogslönn
39	<i>Amelanchier lamarckii</i>	prakthäggmispel
38	<i>Sorbus aucuparia</i> cvs.	rönn
36	<i>Rosa</i> sp.	parkros
34	<i>Malus floribunda</i> cvs.	rosenapel
33	<i>Aronia melanocarpa</i> cvs.	svartaronia
32	<i>Acer pseudoplatanus</i> cvs.	tysklönn
32	<i>Sambucus nigra</i> cvs.	fläder
31	<i>Prunus padus</i> cvs.	hägg
30	<i>Viburnum</i> × <i>bodnantense</i>	hybridkejsarolvon
29	<i>Cornus alba</i> cvs.	kornell
29	<i>Mahonia aquifolium</i>	mahonia
29	<i>Malus sargentii</i>	bukettapel
28	<i>Lonicera periclymenum</i>	vildkaprifol
26	<i>Cotoneaster lucidus</i>	häckoxbär
26	<i>Sorbus intermedia</i>	oxel
25	<i>Aesculus hippocastanum</i>	hästkastanj
25	<i>Fagus sylvatica</i> cvs.	bok
25	<i>Taxus baccata</i> cvs.	idegran

3.2.5 Frukt & bär – ätliga

Under denna kategori finns de arter vars frukt är ätliga. Hit förs arter vars frukt kan kräva någon form av förädling samt arter med torra frukter som hassel och äkta kastanj.

Av totalt 25 arter som ryms under denna kategori visar Tabell 15 de arter som förekommer på mer än 25 bostadsgårdar.

Tabell 15. Växter med ätlig frukt som karaktäristika

Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
51	<i>Prunus avium</i> cvs.	sötkörsbär/ fågelbär
47	<i>Malus domestica</i> cvs.	äpple
36	<i>Prunus cerasifera</i> cvs.	körsbärsplommon
35	<i>Ribes nigrum</i> cvs.	svarta vinbär
33	<i>Pyrus communis</i> cvs.	päron
33	<i>Ribes rubrum</i> cvs.	röda vinbär
32	<i>Corylus avellana</i> cvs.	hassel
31	<i>Prunus domestica</i> cvs.	plommon

3.2.6 Barr (vintergrönt & barrfällande)

Tabell 16 rymmer både vintergröna samt barrfällande arter. Av totalt 28 arter visas här de arter som finns på mer än tio bostadsgårdar.

Tabell 16. Barrväxter

Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
34	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> cvs.	ädelcypress
34	<i>Thuja occidentalis</i> cvs.	tuja
25	<i>Taxus baccata</i> cvs.	idegran
21	<i>Taxus</i> × <i>media</i> cvs.	hybrididegran
19	<i>Juniperus chinensis</i> cvs.	kinesisk en
18	<i>Juniperus communis</i> cvs.	en

3.2.7 Vintergrönt

Under denna punkt behandlas de arter som behåller sina blad hela vintern. Släktet *Rhododendron* ryms här samt under ”höstfärger” då släktet innehåller både lövfällande samt vintergröna arter.

Av totalt 39 arter visar tabell 17 de arter som finns på fler än 25 bostadsgårdar.

Tabell 17. Vintergröna växter

Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
50	<i>Hedera helix</i> cvs.	murgröna
49	<i>Prunus laurocerasus</i> cvs.	lagerhägg
49	<i>Rhododendron</i> sp.	rhododendron
46	<i>Buddleja davidii</i> cvs.	syrenbuddleja
45	<i>Ligustrum vulgare</i> cvs.	vinterliguster
42	<i>Lavandula angustifolia</i> cvs.	lavendel
39	<i>Euonymus fortunei</i> cvs.	klätterbened
38	<i>Fargesia murielae</i> cvs.	bergbambu
29	<i>Mahonia aquifolium</i>	mahonia
25	<i>Viburnum</i> × <i>burkwoodii</i>	hybridolvon

3.2.8 Möjliga att formklippa (lämpliga som klippt häck)

Nedan följer de arter som används eller kan formas till klippt häck.

Av totalt 47 arter visar tabell 18 de som fanns på fler än 25 bostadsgårdar.

Tabell 18. Växter som kan användas som klippt häck

Bostads gårdar	Vetenskapligt namn	Svenskt namn
48	<i>Forsythia</i> × <i>intermedia</i> cvs.	hybridforsythia
47	<i>Spiraea</i> × <i>cinerea</i> 'Grefsheim'	norskspirea
46	<i>Carpinus betulus</i> cvs.	avenbok
45	<i>Ligustrum vulgare</i> cvs.	vinterliguster
39	<i>Amelanchier lamarckii</i>	prakthäggmispel
36	<i>Ribes alpinum</i> cvs.	måbär
34	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> cvs.	ädelcypress
34	<i>Thuja occidentalis</i> cvs.	tuja
33	<i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i>	bukettspirea
29	<i>Cornus alba</i> cvs.	kornell
29	<i>Kolkwitzia amabilis</i>	paradisbuske
29	<i>Malus sargentii</i>	bukettapel
26	<i>Cotoneaster lucidus</i>	häckoxbär
26	<i>Sorbus intermedia</i>	oxel
25	<i>Fagus sylvatica</i> cvs.	bok
25	<i>Taxus baccata</i> cvs.	idegran

4. Syntes

Efter att i analysen fördelat växtmaterialet och sedan slagit samman tabellerna kan man nu indentifiera de växter som används till stor del, urskilja de växter med liknande karaktäristika som används till mindre del och lista dessa. Nedan följer tabeller fördelade efter livsform, över de växter som förekommer på fler än 15 bostadsgårdar, samt möjliga ersättningsarter med liknande karaktäristika som förekommer på mindre än 15 bostadsgårdar. Växtförslagen kan ses som alternativ vid eventuell nyplantering. Uppmärksamma att växtförslagen ej tar hänsyn till ståndort utan är endast baserad på de karaktäristika som tilldelats dem under punkt 3.2. Vissa växter har inte kunnat tilldelats ersättningsväxter då deras användning, fruktsättning eller andra karaktäristika har varit allt för artegna. Exempel på sådana växter är vinbär, äpple, päron, rhododendron, buxbom.

4.1 Stora träd

De arter som sorterats under ”Stora träd”, totalt 51, fördelades över följande karaktäristika:

- Höstfärg, 43 arter
- Bark (stamfärg), nio arter
- Blomning, åtta arter
- Fukt och bär - prydnad, 24 arter
- Fukt och bär - ätliga, två arter
- Barr, nio arter
- Vintergrönt, inga arter
- Möjliga att formklippa (lämpliga som klippt häck), fem arter

Tabell 19 visar de arter som förekommer på mer än 15 bostadsgårdar samt möjliga ersättningsarter som förekommer på mindre än 15 bostadsgårdar med liknande prydnadsvärde.

Tabell 19. Arter och ersättningsarter – Stora träd

		Karaktäristika	Kommentar
Art	<i>Carpinus betulus</i> cvs.	Bark Klippt häck	<i>P. simonii</i> 'Fastigiata' för klippt häck <i>C. japonicum</i> sällas här till ”små träd” men fungerar som klippt häck.
Ersättningsart	<i>Populus simonii</i> cvs. <i>Cercidiphyllum japonicum</i>	Höstfärg Bark Klippt häck	
Art	<i>Acer platanoides</i> cvs.	Höstfärg Frukt prydnad	

Ersättningsart	<i>Acesculus carnea</i> 'Briotii' <i>Davidia involucrata</i> <i>Liriodendron tulipifera</i> <i>Sorbus incana</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Acer pseudoplatanus</i> cvs.	Höstfärg Bark Frukt prydnad	
Ersättningsart	<i>Platanus</i> × <i>acerifolia</i> <i>Pterocarya fraxinifolia</i>	Höstfärg Bark frukt prydnad	
Art	<i>Sorbus intermedia</i> cvs.	Höstfärg frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Acesculus carnea</i> 'Briotii' <i>Davidia involucrata</i> <i>Liriodendron tulipifera</i> <i>Sorbus incana</i> <i>Populus simonii</i> cvs. <i>Cercidiphyllum japonicum</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Höstfärg Bark Klippt häck	<i>P. simonii</i> 'Fastigiata' för klippt häck. <i>C. japonicum</i> sållas här till "små träd" men fungerar som klippt häck.
Art	<i>Betula pendula</i> cvs.	Höstfärg Bark	
Ersättningsart	<i>Populus simonii</i> cvs. <i>Salix</i> × <i>sepulcralis</i> 'Tristis' <i>Betula pubescens</i>	Höstfärg Bark	
Art	<i>Acesculus hippocastanum</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Ersättningsart	<i>Acesculus carnea</i> 'Briotii' <i>Davidia involucrata</i> <i>Liriodendron tulipifera</i> <i>Sorbus incana</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Tilia cordata</i> cvs.	Höstfärg	Beroende på kultivar av <i>T. cordata</i>
Ersättningsart	<i>Tilia tomentosa</i>	Höstfärg	
Art	<i>Quercus robur</i> cvs.	Höstfärg Frukt prydnad	
Ersättningsart	<i>Quercus rubra</i> <i>Quercus petraea</i> <i>Alnus glutinosa</i> <i>Alnus incana</i> <i>Acer saccharinum</i> 'Laciniatum Wieri'	Höstfärg Frukt prydnad	
Art	<i>Fraxinus excelsior</i> cvs.	Höstfärg	
Ersättningsart	<i>Ginkgo biloba</i> <i>Populus tremula</i> cvs.	Höstfärg	
Art	<i>Robinia pseudoacacia</i>	höstfärg Bark Blomning	
Ersättningsart	<i>Ailanthus altissima</i>	Höstfärg Bark Blomning	

4.2 Små träd

De arter som sorterats under ”Små träd”, totalt 55, fördelades över följande karaktäristika:

- Höstfärg, 49 arter
- Bark (stamfärg), tio arter
- Blomning, 41 arter
- Fukt och bär – prydnad, 35 arter
- Fukt och bär – ätliga, fem arter
- Barr, tre arter
- Vintergrönt, noll arter
- Möjliga att formklippa (lämpliga som klippt häck), tre arter

Tabell 20 visar de arter som förekommer på mer än 15 bostadsgårdar samt möjliga ersättningsarter som förekommer på mindre än 15 bostadsgårdar med liknande prydnadsvärde.

Tabell 20. Arter och ersättningsarter – Små träd

		Karaktäristika	Kommentar
Art	<i>Prunus avium</i> cvs. (‘Pleniflora’)	Höstfärg Frukt äta Bark Blomning	<i>C. mas</i> frukter är ätliga <i>P. maackii</i> & <i>P. serrula</i> sätter ej ätlig frukt
Ersättningsart	<i>Cornus mas</i> <i>Prunus maackii</i> <i>Prunus serrula</i>	Höstfärg Frukt prydnad Bark Blomning	
Art	<i>Malus domestica</i> cvs.	Frukt ätlig Blomning	Ersättningsart ej funnen.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Sorbus aucuparia</i> cvs.	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	<i>S. aucuparia</i> ger ätligt frukt
Ersättningsart	<i>Sorbus aria</i> cvs. <i>Amelanchier</i> × <i>grandiflora</i> ‘Robin Hill’ <i>Crataegus</i> × <i>lavalleyi</i> <i>Magnolia kobus</i> <i>Malus</i> × <i>calocarpa</i> ‘Zumi’ <i>Sorbus americana</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Prunus cerasifera</i> cvs.	Höstfärg Frukt ätlig	Ersätts med arter utan fruktsättning.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Malus floribunda</i> cvs.	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Ersättningsart	<i>Sorbus aria</i> cvs. <i>Amelanchier</i> × <i>grandiflora</i> ‘Robin Hill’ <i>Crataegus</i> × <i>lavalleyi</i> <i>Magnolia kobus</i> <i>Malus</i> × <i>calocarpa</i> ‘Zumi’		

Art	<i>Pyrus communis</i> cvs.	Höstfärg Frukt ätlig Bark Blomning	Ersättningsart ej funnen.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Sambucus nigra</i> cvs.	Höstfärg Blomning	Förekomsten av <i>S. nigra</i> beror till viss del av dess förmåga att frösa sig.
Ersättningsart	<i>Sambucus racemosa</i> cvs.	Höstfärg Blomning	
Art	<i>Prunus</i> × <i>serrulata</i> cvs.	Höstfärg Bark Blomning	<i>A.</i> × <i>grandiflora</i> 'Robin Hill' möjlig ersättare till <i>P</i> × <i>serrulata</i> 'Amanogawa'
Ersättningsart	<i>Prunus maackii</i> <i>Prunus sargentii</i> <i>Prunus serrula</i> <i>Amelanchier</i> × <i>grandiflora</i> 'Robin Hill'	Höstfärg Bark Blomning	
Art	<i>Prunus domestica</i> cvs.	Höstfärg Frukt ätlig Blomning	Ersättningsart ej funnen.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Prunus padus</i> cvs.	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Ersättningsart	<i>Sorbus aria</i> cvs. <i>Crataegus</i> × <i>lavalleyi</i> <i>Magnolia kobus</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Prunus fruticosa</i> 'Globosa'	Höstfärg Bark	<i>Prunus fruticosa</i> 'Globosa' är klotformad och ersätts bäst av andra klotformade arter. <i>R. pseudoacacia</i> behandlas i tabell 19. <i>B. utilis</i> 'Doorenbos' ej klotformad
Ersättningsart	<i>Betula utilis</i> 'Doorenbos' <i>Catalpa bignonioides</i> 'Nana' <i>Robinia pseudoacacia</i> 'Umbraculifera'	Bark Höstfärg	
Art	<i>Crataegus laevigata</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	<i>C. japonicum</i> & <i>P. simonii</i> Fastigiata' alternativ vid användning som klippt häck.
Ersättningsart	<i>Sorbus torminalis</i> <i>Sorbus aria</i> cvs. <i>Crataegus</i> × <i>lavalleyi</i> <i>Magnolia kobus</i> <i>Cercidiphyllum japonicum</i> <i>Populus simonii</i> 'Fastigiata'	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Salix caprea</i> cvs.	Höstfärg	Förekomsten av <i>S. caprea</i> beror till viss del av dess förmåga att frösa sig. Ersättare till <i>S. caprea</i> 'Kilmarnock' ej föreslagen.
Ersättningsart	<i>Betula utilis</i> 'Doorenbos'	Höstfärg Bark	
Art	<i>Sorbus commixta</i> cvs.	Höstfärg Frukt se Blomning	
Ersättningsart	<i>Sorbus decora</i> <i>Sorbus hybrida</i> <i>Sorbus torminalis</i> <i>Amelanchier</i> × <i>grandiflora</i> 'Robin Hill' <i>Crataegus</i> × <i>lavalleyi</i> <i>Magnolia kobus</i>	Höstfärg Frukt se Blomning	

	<i>Malus × calocarpa</i> 'Zumi'		
Art	<i>Acer campestre</i> cvs.	Höstfärg Bark Frukt prydnad Klippt häck	<i>C. japonicum</i> & <i>P. simonii</i> 'Fastigiata' alternativ vid användning som klippt häck.
Ersättningsart	<i>Cornus mas</i> <i>Acer ginnala</i> <i>Acer negundo</i> <i>Gleditsia triacanthos</i> <i>Cercidiphyllum japonicum</i> <i>Populus simonii</i> 'Fastigiata'	Höstfärg Bark Frukt prydnad Blomning	

4.3 Stora buskar

De arter som sorterats under ”Stora buskar”, totalt 37, fördelades över följande karaktäristika:

- Höstfärg, 28 arter
- Bark (stamfärg), fyra arter
- Blomning, 18 arter
- Frukt och bär – prydnad, 22 arter
- Frukt och bär – ätliga, fem arter
- Barr, fem arter
- Vintergrönt, fyra arter
- Möjliga att formklippa (lämpliga som klippt häck), tio arter

Tabell 21 visar de arter som förekommer på mer än 15 bostadsgårdar samt möjliga ersättningsarter som förekommer på mindre än 15 bostadsgårdar med liknande prydnadsvärde.

Tabell 21. Arter och ersättningsarter – Stora buskar

		Karaktäristika	Kommentar
Art	<i>Syringa vulgaris</i> cvs.	Höstfärg Bark Blomning	<i>S. vulgaris</i> planteras sällan i första hand för sin vackra bark utan beskärs innan den fått möjlighet att bilda de grova stammar som krävs för att göra barken rättvisa.
Ersättningsart	<i>Rhus typhina</i> cvs. <i>Lonicera involucrata</i> 'Lycksele' <i>Lonicera maackii</i> <i>Cotoneaster multiflorus</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Art	<i>Amelanchier lamarckii</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	<i>C. multiflorus</i> även möjlig att formklippa.
Ersättningsart	<i>Cotoneaster multiflorus</i> <i>Crataegus flabellata</i> var. <i>grayana</i> <i>Crataegus intricata</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Art	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	Barr	<i>C. nootkatensis</i> , <i>T. plicata</i> , <i>P. abies</i> sorteras

	cvs.	Klippt häck	till stora träd, användning där plats ges.
Ersättningsart	<i>Picea glauca</i> 'Conica' <i>Picea abies</i> cvs. <i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Filifera' <i>Chamaecyparis nootkatensis</i> <i>Thuja plicata</i>	Barr Frukt prydnad Klippt häck	Arterna kan även användas som klippt häck. <i>P. glauca</i> 'Conica' formstark, används vid "mindre" utrymmen. Föreslagna ersättare till <i>C. lawsoniana</i> 'Stewartii' och <i>C. l. 'Alumii'</i> finns att finna bland kultivarer av <i>Taxus & Juniperus</i> .
Art	<i>Thuja occidentalis</i> cvs.	Barr Klippt häck	<i>C. nootkatensis</i> , <i>T. plicata</i> , <i>P. abies</i> sorteras till stora träd, användning där plats ges.
Ersättningsart	<i>Picea glauca</i> 'Conica' <i>Picea abies</i> cvs. <i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Filifera' <i>Chamaecyparis nootkatensis</i> <i>Thuja plicata</i>	Barr Frukt prydnad Klippt häck	Arterna kan även användas som klippt häck. <i>P. glauca</i> 'Conica' formstark, används vid "mindre" utrymmen.
Art	<i>Corylus avellana</i> cvs.	Höstfärger Frukt ätlig	<i>C. avellana</i> odlas mycket sällan för sina ätliga nötter.
Ersättningsart	<i>Corylus maxima</i> 'Purpurea'	Höstfärger Frukt prydnad	
Art	<i>Taxus baccata</i> cvs.	Frukt prydnad Barr Klippt häck	<i>C. nootkatensis</i> , <i>T. plicata</i> , <i>P. abies</i> sorteras till stora träd, användning där plats ges.
Ersättningsart	<i>Pinus mugo</i> cvs. <i>Picea glauca</i> 'Conica' <i>Picea abies</i> cvs. <i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Filifera' <i>Chamaecyparis nootkatensis</i> <i>Thuja plicata</i>	Barr Frukt prydnad Klippt häck	Arterna kan även användas som klippt häck. <i>P. glauca</i> 'Conica' formstark, används vid "mindre" utrymmen.
Art	<i>Viburnum × burkwoodii</i>	Vintergrön Blomning	Vissa kultivarer av <i>A. japonica</i> . <i>A. japonica</i> är sorterad till små buskar.
Ersättningsart	<i>Viburnum rhytidophyllum</i> <i>Aucupa japonica</i> cvs. <i>Cotoneaster bullatus</i>	Vintergrön Blomning	
Art	<i>Caragana arborescens</i> cvs.	Höstfärg Bark Frukt prydnad Blomning Klippt häck	<i>R. typhina</i> ej lämplig som klippt häck. Möjliga ersättare för <i>C. arborescens</i> 'Pendula' ej föreslagna. <i>C. × praecox</i> är sorterad till små buskar.
Ersättningsart	<i>Rhus typhina</i> <i>Cotoneaster multiflorus</i> <i>Crataegus flabellata</i> var. <i>grayana</i> <i>Crataegus intricata</i> <i>Cyticus × praecox</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Art	<i>Crataegus monogyna</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Cotoneaster multiflorus</i> <i>Crataegus flabellata</i> var. <i>grayana</i> <i>Crataegus intricata</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	

4.4 Små buskar

De arter som sorterats under ”Små buskar”, totalt 141, fördelades över följande karaktäristika:

- Höstfärg, 78 arter
- Bark (stamfärg), fem arter
- Blomning, 101 arter
- Fukt och bär – prydnad, 57 arter
- Fukt och bär – ätliga, sex arter
- Barr, åtta arter
- Vintergrönt, 26 arter
- Möjliga att formklippa (lämpliga som klippt häck), 28 arter

Tabell 22 visar de arter som förekommer på mer än 15 bostadsgårdar samt möjliga ersättningsarter som förekommer på mindre än 15 bostadsgårdar med liknande prydnadsvärde.

Tabell 22. Arter och ersättningsarter – Små buskar

		Karaktäristika	Kommentar
Art	<i>Rosa</i> sp. (rabattros)	Blomning	Ersättningsart ej funnen.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Spiraea japonica</i> cvs.	Höstfärg Blomning	
Ersättningsart	<i>Sorbaria sorbifolia</i> cvs. <i>Spiraea densiflora</i> <i>Spiraea trilobata</i> <i>Spiraea wilsonii</i> <i>Exochorda</i> × <i>macrantha</i> 'The Bride' <i>Philadelphus</i> 'Mont Blanc' <i>Holodiscus discolor</i> <i>Deutzia hybrida</i> 'Mont Rose'	Höstfärg Blomning	
Art	<i>Prunus laurocerasus</i> cvs.	Fukt prydnad Vintergrön Blomning	
Ersättningsart	<i>Aucuba japonica</i> cvs. <i>Skimmia japonica</i> <i>Ilex</i> × <i>meserveae</i> cvs. <i>Berberis verruculosa</i>	Fukt prydnad Vintergrön Blomning	
Art	<i>Rhododendron</i> sp.		Ersättningsart ej funnen.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Forsythia</i> × <i>intermedia</i> cvs.	Blomning Klippt häck	Få arter blommar lika tidigt som <i>Forsythia</i> .
Ersättningsart	<i>Forsythia ovata</i> <i>Lycium barbarum</i>	Blomning Höstfärg Blomning Fukt prydnad Klippt häck	
Art	<i>Spiraea</i> × <i>cinerea</i> 'Grefsheim'	Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Deutzia hybrida</i> 'Mont Rose' <i>Stephanandra incisa</i> cvs.	Blomning Klippt häck	

	<i>Lycium barbarum</i>	Frukt prydnad	
Art	<i>Buddleja davidii</i> cvs.	(Vintergrön) Blomning	<i>P. atriplicifolia</i> möjlig ersättare för mindre sorter.
Ersättningsart	<i>Perovskia atriplicifolia</i> <i>Syringa</i> × <i>chinensis</i> <i>Syringa josikae</i> <i>Syringa reflexa</i>	Vintergrön Blomning	
Art	<i>Philadelphus coronarius</i>	Bark Blomning	
Ersättningsart	<i>Philadelphus</i> 'Virginal' <i>Philadelphus</i> 'Mont Blanc'	Bark Blomning	
Art	<i>Ligustrum vulgare</i> cvs.	Frukt prydnad Vintergrön Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Skimmia japonica</i> <i>Ligustrum ovalifolium</i>	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Art	<i>Potentilla fruticosa</i> cvs.	Blomning	
Ersättningsart	<i>Chaenomeles japonica</i> cvs. <i>Chaenomeles</i> × <i>superba</i> 'Crimson and Gold' <i>Cotoneaster dielsianus</i> <i>Cotoneaster alpiculatus</i> <i>Cotoneaster</i> × <i>suecicus</i>	Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Lavandula angustifolia</i> cvs.	Vintergrön Blomning	
Ersättningsart	<i>Pieris japonica</i> cvs. <i>Hypericum calycinum</i> <i>Hypericum</i> 'Gemo' <i>Hypericum</i> 'Hidcote' <i>Perovskia atriplicifolia</i>	Vintergrön Blomning	
Art	<i>Fargesia murielae</i> cvs.	Vintergrön	<i>P. bissetii</i> är sorterad till stora buskar
Ersättningsart	<i>Phyllostachys bissetii</i> cvs.	Vintergrön	
Art	<i>Spiraea betulifolia</i>	Höstfärg Blomning	
Ersättningsart	<i>Spiraea densiflora</i> <i>Spiraea</i> × <i>billardii</i> <i>Spiraea trilobata</i> <i>Deutzia scabra</i> 'Plena' <i>Deutzia crenata</i> <i>Sorbaria sorbifolia</i> <i>Syringa microphylla</i> 'Superba'	Höstfärg Blomning	
Art	<i>Weigela hybrida</i> cvs.	Blomning	
Ersättningsart	<i>Spiraea densiflora</i> <i>Spiraea</i> × <i>billardii</i> <i>Spiraea trilobata</i> <i>Deutzia scabra</i> 'Plena' <i>Deutzia crenata</i> <i>Sorbaria sorbifolia</i> <i>Syringa microphylla</i> 'Superba'	Höstfärg Blomning	
Art	<i>Ribes alpinum</i> cvs.	Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Salix purpurea</i> 'Nana' <i>Symphoricarpos</i> 'Arvid'	Klippt häck Höstfärg	
Art	<i>Rosa</i> sp. (parkros)		Ersättningsart ej funnen.

Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Ribes nigrum</i> cvs.		Ersättningsart ej funnen.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Deutzia gracilis</i>	Blomning	
Ersättningsart	<i>Spiraea densiflora</i> <i>Spiraea × billardii</i> <i>Spiraea trilobata</i> <i>Deutzia scabra</i> 'Plena' <i>Deutzia crenata</i> <i>Sorbaria sorbifolia</i> <i>Syringa microphylla</i> 'Superba'	Blomning Höstfärg	
Art	<i>Aronia melanocarpa</i> cvs.	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Ersättningsart	<i>Lonicera xylosteum</i> <i>Lonicera caerulea</i> <i>Lonicera syringantha</i> <i>Lycium barbarum</i> <i>Viburnum lantana</i> <i>Physocarpus opulifolius</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Ribes rubrum</i> cvs.		Ersättningsart ej funnen.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Spiraea × vanhouttei</i>	Höstfärg Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Stephanandra incisa</i> cvs. <i>Deutzia hybrida</i> 'Mont Rose'	Höstfärg Blomning Klippt häck	
Art	<i>Hydrangea macrophylla</i> cvs.	Höstfärg Blomning	
Ersättningsart	<i>Hydrangea arborescens</i> cvs. <i>Hydrangea serrata</i> <i>Hydrangea paniculata</i>	Höstfärg Blomning	
Art	<i>Ribes sanguineum</i> cvs.	Blomning	
Ersättningsart	<i>Hibiscus syriacus</i> cvs. <i>Daphne mezereum</i>	Blomning	
Art	<i>Viburnum × bodnantense</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Ersättningsart	<i>Viburnum opulus</i> cvs. <i>Viburnum lantana</i> <i>Lonicera xylosteum</i> <i>Lonicera caerulea</i> <i>Lonicera syringantha</i> <i>Lycium barbarum</i> <i>Viburnum lantana</i> <i>Physocarpus opulifolius</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Cornus alba</i> cvs.	Höstfärg Frukt prydnad Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Amelanchier laevis</i> <i>Amelanchier alnifolia</i> <i>Cornus cericea</i> 'Farba'	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Art	<i>Kolkwitzia amabilis</i>	Höstfärg Bark	

		Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Deutzia hybrida</i> 'Mont Rose' <i>Physocarpus opulifolius</i> cvs.	Höstfärg Blomning Klippt häck Bark	
Art	<i>Mahonia aquifolium</i>	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Ersättningsart	<i>Aucuba japonica</i> cvs. <i>Skimmia japonica</i> <i>Ilex × meserveae</i> cvs. <i>Berberis verruculosa</i>	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Art	<i>Malus sargentii</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Amelanchier laevis</i> <i>Amelanchier alnifolia</i> <i>Cornus cericea</i> 'Farba'	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Art	<i>Cotoneaster lucidus</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Amelanchier laevis</i> <i>Amelanchier alnifolia</i> <i>Cornus cericea</i> 'Farba'	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Art	<i>Symphoricarpos × chenaultii</i> cvs.	Höstfärg Frukt prydnad Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Amelanchier laevis</i> <i>Amelanchier alnifolia</i> <i>Cornus cericea</i> 'Farba' <i>Symphoricarpos</i> 'Arvid'	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Art	<i>Cornus sanguinea</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Amelanchier laevis</i> <i>Amelanchier alnifolia</i> <i>Cornus cericea</i> 'Farba' <i>Symphoricarpos</i> 'Arvid'	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Art	<i>Cotoneaster divaricatus</i>	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Ersättningsart	<i>Aucuba japonica</i> cvs. <i>Skimmia japonica</i> <i>Ilex × meserveae</i> cvs. <i>Berberis verruculosa</i>	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Art	<i>Syringa meyeri</i> 'Palibin'	Höstfärg Blomning	
Ersättningsart	<i>Spiraea densiflora</i> <i>Spiraea × billardii</i> <i>Spiraea trilobata</i> <i>Deutzia scabra</i> 'Plena' <i>Deutzia crenata</i>	Höstfärg Blomning	

	<i>Sorbaria sorbifolia</i> <i>Syringa microphylla</i> 'Superba'		
Art	<i>Viburnum carlesii</i>	Höstfärg Blomning	
Ersättningsart	<i>Viburnum opulus</i> cvs. <i>Viburnum lantana</i> <i>Lonicera xylosteum</i> <i>Lonicera caerulea</i> <i>Lonicera syringantha</i> <i>Lycium barbarum</i> <i>Viburnum lantana</i> <i>Physocarpus opulifolius</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Taxus × media</i> cvs.	Frukt prydnad Barr Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Taxus cuspidata</i> cvs.	Frukt prydnad Barr Klippt häck	
Art	<i>Weigela florida</i> cvs.	Höstfärg Blomning	
Ersättningsart	<i>Sorbaria sorbifolia</i> cvs. <i>Spiraea densiflora</i> <i>Spiraea trilobata</i> <i>Spiraea wilsonii</i> <i>Exochorda × macrantha</i> 'The Bride' <i>Philadelphus 'Mont Blanc'</i> <i>Holodiscus discolor</i> <i>Deutzia hybrida 'Mont Rose'</i>	Höstfärg Blomning	
Art	<i>Amelanchier spicata</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Amelanchier laevis</i> <i>Amelanchier alnifolia</i> <i>Cornus cericea 'Farba'</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Art	<i>Buxus sempervirens</i> cvs.		Ersättningsart ej funnen.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Ilex aquifolium</i> cvs.	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Ersättningsart	<i>Aucuba japonica</i> cvs. <i>Skimmia japonica</i> <i>Ilex × meserveae</i> cvs. <i>Berberis verruculosa</i>	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Art	<i>Juniperus chinensis</i> cvs.	Frukt prydnad Barr Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Taxus cuspidata</i> cvs.	Frukt prydnad Barr Klippt häck	
Art	<i>Juniperus communis</i> cvs.	Frukt prydnad Barr	
Ersättningsart	<i>Taxus cuspidata</i> cvs.	Frukt prydnad Barr Klippt häck	
Art	<i>Lonicera tatarica</i> cvs.	Höstfärg	

		Bark Blomning Frukt prydnad	
Ersättningsart	<i>Lonicera xylosteum</i> <i>Lonicera caerulea</i> <i>Lonicera syringantha</i>	Höstfärg Bark Blomning Frukt prydnad	
Art	<i>Spiraea nipponica</i>	Höstfärg Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Stephanandra incisa</i> cvs. <i>Deutzia hybrida</i> 'Mont Rose'	Höstfärg Blomning Klippt häck	
Art	<i>Cornus stolonifera</i> cvs.	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Ersättningsart	<i>Lonicera xylosteum</i> <i>Lonicera caerulea</i> <i>Lonicera syringantha</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Kerria japonica</i> cvs.	Höstfärg Blomning	
Ersättningsart	<i>Sorbaria sorbifolia</i> cvs. <i>Spiraea densiflora</i> <i>Spiraea trilobata</i> <i>Spiraea wilsonii</i> <i>Exochorda</i> × <i>macrantha</i> 'The Bride' <i>Philadelphus</i> 'Mont Blanc' <i>Holodiscus discolor</i>	Höstfärg Blomning	
Art	<i>Lonicera nitida</i> 'Elegant'	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Ersättningsart	<i>Aucuba japonica</i> cvs. <i>Skimmia japonica</i> <i>Ilex</i> × <i>meserveae</i> cvs. <i>Berberis verruculosa</i>	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Art	<i>Lonicera pileata</i>	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Ersättningsart	<i>Aucuba japonica</i> cvs. <i>Skimmia japonica</i> <i>Ilex</i> × <i>meserveae</i> cvs. <i>Berberis verruculosa</i>	Frukt prydnad Vintergrön Blomning	
Art	<i>Spiraea</i> × <i>arguta</i>	Höstfärg Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Stephanandra incisa</i> cvs. <i>Deutzia hybrida</i> 'Mont Rose'	Höstfärg Blomning Klippt häck	
Art	<i>Symphoricarpos albus</i> ssp. <i>laevigatus</i>	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	
Ersättningsart	<i>Amelanchier laevis</i> <i>Amelanchier alnifolia</i> <i>Cornus cericea</i> 'Farba' <i>Symphoricarpos</i> 'Arvid'	Höstfärg Frukt prydnad Blomning Klippt häck	

Art	<i>Syringa</i> × <i>prestoniae</i>	Höstfärg Blomning	
Ersättningsart	<i>Sorbaria sorbifolia</i> cvs. <i>Spiraea densiflora</i> <i>Spiraea trilobata</i> <i>Spiraea wilsonii</i> <i>Exochorda</i> × <i>macrantha</i> 'The Bride' <i>Philadelphus</i> 'Mont Blanc' <i>Holodiscus discolor</i>	Höstfärg Blomning	

4.5 Marktäckare

Av de arter som sorterats under ”Marktäckare”, totalt elva stycken, fördelades över följande karaktäristika:

- Höstfärg, en art
- Bark (stamfärg), noll arter
- Blomning, fem arter
- Fukt och bär – prydnad, två arter
- Fukt och bär – ätliga, en art
- Barr, tre arter
- Vintergrönt, sex arter
- Möjliga att formklippa (lämpliga som klippt häck), noll arter

Tabell 23 visar de arter som förekommer på mer än 15 bostadsgårdar samt möjliga ersättningsarter som förekommer på mindre än 15 bostadsgårdar med liknande prydnadsvärde.

Tabell 23. Arter och ersättningsarter – Marktäckare

		Karaktäristika	Kommentar
Art	<i>Euonymus fortunei</i> cvs.	Vintergrön	Svårersättelig. Olika ersättande arter beroende på användning.
Ersättningsart	<i>Pachysandra terminalis</i> <i>Pyracantha coccinea</i> cvs	Vintergrön Blomning Fukt prydnad Klippt häck	
Art	<i>Vinca minor</i>	Vintergrön Blomning	
Ersättningsart	<i>Pachysandra terminalis</i> <i>Vinca major</i> cvs.	Vintergrön Blomning	

2.6 Klätterväxter

De arter som sorterats under "Klättere", totalt 29, fördelades över följande karaktäristika:

- Höstfärg, tio arter
- Bark (stamfärg), en art
- Blomning, 20 arter
- Fukt och bär – prydnad, tio arter
- Fukt och bär – ätliga, fyra arter
- Barr, noll arter
- Vintergrönt, tre arter
- Möjliga att formklippa (lämpliga som klippt häck), en art

Tabell 24 visar de arter som förekommer på mer än 15 bostadsgårdar samt möjliga ersättningsarter som förekommer på mindre än 15 bostadsgårdar med liknande prydnadsvärde.

Tabell 24. Ersättningsarter för de mest förekommande klätterväxterna

		Karaktäristika	Kommentar
Art	<i>Hedera helix</i> cvs.	Vintergrön Frukt prydnad	Svårsättelig. Olika ersättande arter beroende på användning. <i>Pyracantha coccinea</i> sorteras till klätterväxter.
Ersättningsart	<i>Lonicera henryi</i> <i>Pyracantha coccinea</i> cvs.	Vintergrön Blomning Frukt prydnad Klippt häck	
Art	<i>Rosa</i> sp. (klätterros)		Ersättningsart ej funnen.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Hydrangea petiolaris</i>	Höstfärg Bark Blomning	Svårsättelig. Olika ersättande arter beroende på användning.
Ersättningsart	<i>Parthenocissus tricuspidata</i> 'Veitchii'	Höstfärg Frukt prydnad	
Art	<i>Lonicera periclymenum</i>	Frukt prydnad Blomning	
Ersättningsart	<i>Lonicera caprifolium</i> <i>Lonicera</i> × <i>heckrottii</i>	Frukt prydnad Blomning	
Art	<i>Clematis hybrida</i> cvs.		Samlingsnamn för flera hybrider. Möjliga ersättare är andra hybrider.
Ersättningsart	-	-	
Art	<i>Parthenocissus quinquefolia</i> var. <i>engelmannii</i>	Höstfärg Frukt prydnad	
Ersättningsart	<i>Parthenocissus tricuspidata</i> 'Veitchii'	Höstfärg Frukt prydnad	
Art	<i>Clematis viticella</i> Gr.	Blomning	Samlingsnamn för flera hybrider. Möjliga ersättare är andra hybrider.
Ersättningsart	<i>Clematis</i> sp.		

5. Diskussion

Vilka arter och sorter av vedartade växter används på LKF:s gårdar? Hur vanligt förekommande är de olika arterna? Den insamlade data från inventeringen gav en klar bild över vilket växtmaterial som används på respektive gårdar (se 2.3 Resultat). Det gav även möjlighet att sammanfatta allt inventerat material för att på så sätt skapa "topplistor" över använt växtmaterial på de olika områdena. Datan var tillräcklig för att kunna färdigställa arbetet med fortbildningen av LKF:s områdespersonal genom att ta fram de skötselmanualer som behandlade det mest förekommande växtmaterialet på bostadsgårdarna samt att tillsammans med kartor ta fram fullständiga förteckningar över växtmaterialet fördelat över bostadsgårdarna, målet med uppdraget för LKF. Datan gav dock inte tillräcklig information för att kunna analysera växtmaterialet utifrån användandet, utan här behövdes en uppdelning som tog hänsyn till växtmaterialets kvaliteter för att kunna identifiera hur användandet av växtmaterialet ser ut på bostadsgårdarna. Utgår man utifrån antagandet att växter primärt väljs utifrån storlek i förhållande till den plats växten är tänkt att pryda och därefter utifrån de kvaliteter växten skall leverera till de boende, ansåg jag det mest logiskt att först sortera växtmaterialet utifrån livsform (storlek och växtsätt (punkt 3.1 – 3.1.6)). Sorteringen gav möjlighet att snabbt urskilja vilka växter som använts mycket inom respektive livsform samt vilka som används mindre. Listorna gav dock bristfällig information kring varför växterna använts i den grad som de gjort, då det finns många träd som kan kategoriseras som till exempel stora träd, avslöjade inte listorna varför ett träd använts mer än ett annat inom samma kategori. Andra växter kunde passa in under flera livsformer (till exempel *Hedera helix* som marktäckare och klätterväxt eller *Pyracantha coccinea*, klätterväxt och buske) eller beskars regelbundet och därför ej tilläts att utveckla ett naturligt habitus (*Fagus sylvatica* och *Carpinus betulus* som klippt häck). Det krävdes därför ytterligare en sortering där andra kvaliteter identifierades (prydnadsvärden såsom höstfärg, blomning (punkt 3.2 – 3.2.8)) och där det inventerade växtmaterialet inom respektive livsform tilläts ha mer än en kvalitet och därför lättare kunde vägas mot annat växtmaterial inom samma livsform. På så sätt kunde listor tas fram där växtmaterial inom samma livsform som används mycket på bostadsgårdarna jämföras med det växtmaterial med samma prydnadsvärden som används mindre. Detta gav i syntesdelen en bild av vilket växtmaterial man kan plantera mer av på bostadsgårdarna samt vilket växtmaterial man bör vara aktsammare med att nyplantera.

Arbetsättet krävde en grov bearbetning och sortering av växtmaterialet, vilket medförde ett visst generaliserande vid fördelningen av växtmaterialet under de olika karaktäristika som föreslagits. Då fördelningen av växtmaterialet samt valet av de olika karkäristika gjorts av mig är den subjektiv och behöver inte nödvändigtvis spegla andras uppfattningar. De karaktäristika växtmaterialet sorterats under är däremot vedertagna aspekter när man diskuterar växtmaterial ur användning och prydnadssynpunkt. Valet av karaktäristika och fördelningen av växtmaterialet behövdes för att skapa en vinkel att bearbeta växtmaterialet ur. Vid ett mer omfattande arbete skulle en kvalitativ och/eller kvantitativ studie av växtmaterialet där X antal tillfrågade antingen skulle få tilldela växtmaterialet olika karaktäristika eller fördela det efter tidigare nämnda sådana.

Hur kan man genom ett medvetet användande av beprövat växtmaterial skapa en större diversitet på bostadsgårdarna? En välfungerande bostadsgård är viktig både för de boende (Delshammar, 2011, Kristensson, 1997, Fransson et al., 2002) och för vegetationens långsiktiga hållbarhet (Raupp et al, 2006). Studien utifrån 10-20-30 formeln (Santamour, 1990) tyder på att man utan större svårigheter kan komma långt med artdiversiteten på bostadsgårdarna genom att sprida användningen av det redan befintliga växtmaterials Sortimentet som finns där. För att vidmakthålla den balans som finns idag kan det dock behövas ett mer medvetet tillvägagångssätt vid valet av växtmaterial när det gäller nyplantering. En möjlig lösning kan vara att utbilda personal i att själva göra rätt beslut kring val av växtmaterial vid nyplantering. Ett annat alternativ kan vara uppsatta riktlinjer med kvoter kring nyplantering baserat på redan befintligt växtmaterial. Ett system som efter en inventering likt denna och med material baserat på syntesdelen i detta arbete, inte behöver kräva stora resurser att arbeta fram. Ett sådant system kan även vara ett möjligt fortsatt arbete i linje med denna rapport.

Fördelningen av växtmaterialet under de olika livsformerna är ojämn, där mestadels arter ryms under kategorin ”små buskar” medan mycket få arter finns under kategorierna ”klättrväxter” och ”marktäckare”. En möjlig vidareutveckling av detta arbete skulle även kunna vara att ta föreslå nytt växtmaterial under dessa kategorier för att skapa ett större urval vid nyplantering. Det hade även vart intressant att vidare studera hur fördelningen mellan

livsform och karaktäristika ser ut inom de olika livsformerna och därigenom kanske urskönja vilka karaktäristika som främst avgör valet av växtmaterial inom de olika livsformerna.

Detta arbete är helt baserat på den inventering som utfördes under sommaren 2010 vilket också blir den största möjliga felkällan i arbetet. Inventeringen omfattar endast LKF:s bostadsgårdar i Lund och behöver inte spegla växtanvändningen i övriga delar av Lunds tätort, även om växtmaterialet som identifierats på bostadsgårdarna tillhör det ”bassortiment” som man vanligtvis ser planterat i och kring bebyggelse. Vidare kan antagandet om beslutsprocessen vid val av växtmaterial vara felaktigt. En svaghet kan också vara antalet livsformer, om växtmaterialet hade fördelats över en större mängd livsformer kanske det hade gett en klarare bild över växtmaterialanvändandet. Detta främst när det gäller kategorin ”små buskar” som i detta arbete innefattar alla buskar och träd under tre m. Fler kategorier under fördelningen karaktäristika hade även kunna ge en tydligare bild över växtmaterialanvändandet. I denna rapport togs det ej hänsyn till habitus (förutom till viss del med livsformen marktäckare), något som med största sannolikhet spelar en betydande roll i beslutsprocessen. Grupperingen av växtmaterialet utifrån dess karaktäristika hade blivit mer objektiv om en studie hade utförts där en testgrupp tillåtit bedöma växtmaterialet utifrån redan uppsatta karaktäristika, eller kanske ännu mer intressant- om de själva fått kategorisera växtmaterialet utifrån de prydnadsvärden de förknippade materialet med. Detta hade dock inneburit ett mer omfattande arbete men kan ses som en rekommendation till vidare studier.

Om situationen i Lund speglar den på ett medelstort bostadsbolag i övriga Sverige har vi idag ingen större anledning att oroa oss för att en möjlig sjukdomshärd likt almsjukan kommer att drabba stora delar av växtmaterialet på bostadsgårdar i andra kommuner. Ett aktivt arbete mot ett mer medvetet växtval vid nyplantering skulle dock styrka artdiversiteten på bostadsgårdarna, något som vidare skulle öka och/eller vidmakthålla den balans som en 10-20-30 formel förespråkar.

Källförteckning

- Aldén, Björn. Ryman, Svengunnar (2009) *Våra kulturväxters namn - ursprung och användning*. Stockholm, Forskningsrådet Formas.
- Bruns pflanzen, produktkatalog 2010
- Delshammar, Tim & Lindkvist, Elisabeth (2011). *Rätt och fel på bostadsgården*. Alnarp, Sweden: Faculty of Landscape Planning, Horticulture and Agricultural Science > Landscape Management, Design, and Construction, Sveriges lantbruksuniversitet. Landskap Trädgård Jordbruk Rapportserie ; 2011:23 [Report]
- Fransson, Urban, Rosenqvist, Gunnar & Truner, Bengt. (2002). *Hushållens värdering av egenskaper i bostäder och bostadsområden*. Gävle: Institutet för bostads- och urbanforskning, Uppsala universitet (Forskningsrapport 2002:1).
- Hillier Nurseries (2008) *The Hillier manual of trees & shrubs*. Cincinnati, David & Charles
- Kristensson, Eva (1997). *Gröna livskvaliteter och sociala samspel. En studie av hur några bostadsgårdar används av sina invånare*. Lund: Institutionen för byggnadsfunktionslära, Lunds universitet (Rapport R1:1997).
- Raupp, Michael J, Buckelew Cumming, Anne, Raupp, Erin C (2006). *Street Tree Diversity in Eastern North America Potential for Tree Loss to Exotic Borers*. *Arboriculture & Urban Forestry*. 32 (6). Sid 297 – 304.
- Santamour, Frank (1990) *Trees for urban planting: Diversity, uniformity and common sense* [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ces.ncsu.edu/fletcher/programs/nursery/metria/metria07/m79.pdf> [2011-06-09]
- Sjöman, Henrik. Östberg, Johan. Oliver Bühler (2011) *Diversity and distribution of the urban tree population in ten major Nordic cities*. *Urban Forestry & and Urban Greening*. Article in press.

- Sveriges domstolar (2009). *Bruksvärde*. [Elektronisk] Tillgänglig:
http://www.hyresnamnden.se/Templates/Pages/DV_InfoPageNarrow.aspx?id=1026&epslanguage=sv [2011-10-08]